

אנ נקודה רביע

פסח

חברות הכחורים בחסידי סטניסלא

בסיעתא דשליטא

לע"נ ר' ישעיה בן ר' פשה יוסף ז"ל ולע"נ ר' ברוך פשה חיים בן ר' יוסף צבי ז"ל : נעדר ע"י י. אצקוביץ נ"ו ע"פ הגשתו : לקבלת העליון = a0534188594@gmail.com

דיבורים פכ"ק רבינו שליט"א

נצור לשונך מרע

הקב"ה שם את האדם במינון נכון, הרגשות הבווערות הם במינון נכון. הקו התפר שאם אתה עובר אותו – אתה נכנסת למערכה שתגרום לאויב לתקוף אותך. הוא הדיבור!

היינו: אם אתה מוציא מילים שאתה לא צריך לדבר, בזה עברת את הקו התפר לכיוון שטח האויב, והאויב כועס ונכנס בך עד הסוף ואי אפשר נגד האויב – הלא הוא היצר הרע.

כל עוד אתה שותק, כל עוד הרעש הוא רק במחשבה, אתה עוד יכול להפוך את המחשבה. ברגע שהוצאת מילה שלא צריך... זהו זה! מילים אי אפשר להחזיר. עברת את הקו התפר, עכשיו אתה לא שולט אתה כבר נשלט.

עד עכשיו היה לך כוחות להתמודד עם הקליפה שלך, עכשיו הקליפה כבר יותר מדי חזקה.

לעומת זה: צריך להשתמש עם הפה לדברי יראה ואמונה, בזה אתה עוזר ל"דעת" להיות יותר חזק.

החיבור הוא לקו

ע"פ חכמת הקבלה: הקב"ה צימצם את עצמו (כביכול) ונוצר חלל ריק, כשמסביב הכל מלא באורו האין סוף. אל תוך החלל הכניס הקב"ה חוט מאורו האין סופי. ומהקו הזה נהיה כל ההדרגה של האצילות בריאה יצירה עשייה והספירות עד שנברא האדם התחתון הפשוט.

ומטרת האדם היא לקוות אל ה', היינו שלמרות שהוא נמצא בחלל ריק, אבל יש כאן קו שמחיה את הכל ונמצא יחד איתנו בתוך החלל והוא יורד עד שיא הלמטה כי רגלי א"ק יורדות עד לתהום, והכוונה היא לאותו קו.

שאלנו את הרבי. בשביל להבין: למה לא מתחברים לאורות שסובבים את החלל, למה דווקא לקו?

ענה הרבי: כי לקו יש לך מגע, הקו הוא נמצא איתך בשאול שלך, והאורות המקיפים אין לך קשר אליהם, אתה יכול לדבר מהם, אבל הם לא קשורים אליך. רק הקו מתחבר אליך.

אני מרגיש גוי

אמר לעט"ר רבינו שליט"א: אני מרגיש נפרד מכל המערכה! יש כזה מושג אני יהודי, ה' אוהב אותי. אני מרגיש שאני לא שייך לזה. אני לא מרגיש שהוא צריך אותי.

ענה הרבי: אתה בכיוון הנכון, אין מה להרגיש. זה רק אמונה.

כן אבל צריך שיהיה חיבור?

החיבור זה האמונה.

אז מה ההבדל ביני לבין גוי, שנינו רחוקים.

ענה הרבי: הגוי לא מסוגל לתת את האמונה בזה, הגאווה שלו לא נותנת לו להתחבר למשהו שהוא לא מרגיש.

יהודי יכול להתחבר למשהו שהוא לא מרגיש, להאמין בזה לדבוק בזה וללכת אחרי זה בתמימות.

תיקח את הידיים שלך ממני

אל תביאני לידי ניסיון. אבל בשביל זה באת לעולם, מה אתה רוצה למות?

אלא: הניסיון עצמו הוא 'נתתי ליראיך נס להתנוסס' מניסיונות גדולים, אבל הניסיון בא עם זרועות של תמנון שתופסים אותך אל הניסיון ומטבילים אותך בעצבות של הניסיון ובדיכודך. ואת זה אני מבקש אל תביאני לידי נסיון. שהידיים של הניסיון לא ישלטו עלי, שרק אראה את אפסיותי ואמשיך הלאה.

הפלא הגדול – מי נתן רשות ליצר להתערב – התהליך מפורט!

איך בכלל נברא המושג של הקליפה והרע והיצר הרע והנפילות והתאוות והריחוק מדרך המוסר והתורה.

מי נתן לו רשות להצטרף פה למערכת, פה זה עולם של קדושה וטהרה ושירה וניגונים ועבודת ה' ותפילות ופעלדר'ס מי נתן רשות למחשבות הדימיון האלו לפרוץ כאן ולהכניס את הראש שלו?

הקב"ה היה אין סוף, אין מקום לנבראים שיראו ויודו לה' על חיותו שבכל עת. מוכרח הקב"ה לצמצם את אורו האין סופי אין הסבר איך יכול אין סוף להצמצם אבל ככה נעשה (א"א להבין את זה). וכך נבראו נבראים שיש להם מקום והם מודים ומהללים וכו'.

ברגע!!! ברגע!!! שהאור האין סופי הצטמצם נוצר מקום לעזוב את כל העבודת ה' ולחיות את עצמי לפי התחושות שלי והחיבור לעצמי. ואני אני אני ועצמי. כי האור אינו ממלא את כל הספיקות.

זאת אומרת אדם הראשון לפני החטא, היה כולו יודע מכבוד בוראו, אכן הוא לא ראה אותו בחוש, כי אין 'מוגבל' צופה באינו מוגבל'. אבל הדברים היו ברורים. אבל עצם המוגבלות יצרה תחושה של "עצמי" ו"רגשי", שיש לאדם איזה תחושה עצמית וישותית. כי בסופו של דבר הוא נפרד. לא נפרד מהקב"ה, אבל נפרד מהאינו מוגבל.

לזה קוראים קליפת נוגה, זה אמנם קליפה - אבל זה לא טמא. הקב"ה ברא בכוונה את הקליפה הזאת של הישות העצמית, שהיא נוגה - לא טמאה. כדי שהאדם יוכל לחשוב שהוא ישות לעצמו, אבל מהכרח החיים הוא יראה שאין לו שום ישות כלפי עצמו ויהיה מוכרח להודות לה'. ויתגלה האור אין סוף בתוך המוגבל ויהיה פלא עצום.

שהקב"ה לא רק ימשול באינו מוגבל, אלא אפילו במוגבל יהיה לו ממשלה. זה נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

בא אדם הראשון, והיה לו נחמד עם ה"רגשי" וה"עצמי" הזה, ופתאום יש לו תאוה ולא יכול לשלוט על זה, במקום להיות תינוק שמבקש מאמא עזרה על כל צעד ושעל, כי הוא יודע שהוא אפס בלי האמא. תחושת הישות של אדם הראשון הטעה אותו לחשוב שהוא יכול לבד, כי הרי הוא ישות כלפי עצמה. כי הוא מרגיש איזשהו משהו, משהו פה הולך, משהו פה זז.

אז הוא האמין בכוחות שלו, ונפל... ל"ע!!!

וכאן, הוא נתן לקליפה כח, ויצר את הקליפות הטמאות. דהיינו, עד עכשיו היה לו כח לעצור את הדימיון שהוא יחיד בתחתונים, ולהתחבר לזה שהוא תינוק על חיק הקב"ה.

אבל עכשיו אחרי שהוא כבר התפתח לחשוב שהוא אכן אכן שווה משהו, עכשיו יש לו כבר שני עבודות. אחד לבטל את הדימיון שהוא פיתח במחשבתו. ואז לחזור למצב הקודם ולהתמודד עם הקליפת הנוגה.

זאת אומרת המצב הסתבך פי שניים, והמצב הלך והסתבך עוד ועוד ונוד חוץ מהיחיד סגולה שזה אברהם יצחק ויעקב, אבל סדום וכל העולם הסתבך סביב הגאווה האנושית וחיפש כל הזמן איך לברוח מלהתחבר לה', וככה התנפח והתנפח הקליפה הטמאה. עד שהקב"ה החליט שהוא עושה סדר.

ולקח את בני ישראל שרק הם יעשו את העבודה, וממילא הם ישפיעו על כולם. וצירף אותם בכור הברזל, והראה להם כמה הם חזקים, והכניס אותך למקום שאף אחד לא יכול לברוח, והראה להם כמה אפסיים וחלשים והביא אותם עד מ"ט שערי טומאה.

עכשיו תגיד מי מוציא אותך מארץ מצרים - אם לא הקב"ה. 210 שנה ותראה מה אתה יכול! כלום!!!

אז מעכשיו כל גאדאנק, כל תורה, כל מצווה, כל עשיה, כל נשימה, כל חופש, מי נותן את זה?

ממילא לאט לאט יתבטל הקליפות הטמאות, ויחזור למצב כמו אדם הראשון לפני החטא, שיהיה להם רק ניסיון קטן בהרגשת הישות.

יהיה יותר משוחרר, יותר אוויר, כי כל התעמולה והלחץ, הוא סביב זה שאני חושב את עצמי לישות ומתגאה, אבל ברגע שהאוויר יוצא מהגלגל, ומתגלה שכל הגלגל מלא רק מכה ה', הכל מקבל פורפורציות.

סה"כ לא רוצים לדפוק אותך עם הקליפות, אלא הקליפות היה מטרת בריאת העולם, כי כל הקליפה הוא הצימצום. והצימצום היה המטרה, כדי שעל ידי הצימצום יהיה פרסום בתוך הצימצום ואז יהיה פלא גדול.

תפסיק לזוז

הקב"ה אמר לקין: נע ונד תהיה בארץ!!!

לא רוצה לזוז! אני לא זז! אני נכנס למיטה לא יוצא! הרי הקב"ה נותן בחירה לאדם, אז איך הקב"ה יכול להבטיח לקין שהוא יזוז מהמקום שלו כל הזמן. אני לא רוצה לזוז.

מסביר המגיד מקאז'ניץ: שכל התזוזות באות מהתזוזות בראש, ברגע שהמח לא יושב על מקומו, אוטומטי האדם רץ כל הזמן, מפה לשם ומשם לפה. זו ומזיז מקוויץ ולוחץ ומעיף מבטים.

זאת אומרת: אני יקח לך את הדביקות, ואתה לא תוכל להחזיק מעמד, השיגעונות ישגעו אותך ותהיה חייב ללכת להתאוורר, ושום דבר לא יאוורר אותך, כי המח שלך לא יצליח לחזור למקום.

וישם ה' אות לקיץ, הקב"ה ריחם עליו ונתן לו את הסבלנות. אם תהיה עם סבלנות למצב ותכיל את הקושי, תוכל להירגע בראש, וממילא גם להירגע ולהישאר על המקום.

הוספות המו"ל

עזוב אותך יא חביבי

תן למוח להיות אביבי

לגדול ולפרוח ולהוציא פרי

חבל שהוא עדיין יבש

עומד דומם ומתחבחס

אם אעשה כך אז יהיה כך

ולמה לא עשיתי כך – הייתי מצוחצח

לאן אגיע עם הגיגים כאלו

לחיות חיי הפסד וצער וזהו?!

הגוף גודל הכרס מתמלאת

והמוח מעבד נתונים כאילו אני בכיתה ח'ית

הגיע הזמן להתבגר

ולהפעיל את המח במצב אחר

לטעום מאמונה

וגם מתעסוקה אל תנח ידך

בשביל לעמעם את המחשבות

שיפסיקו לנבא רעות

ואם תאמר לי

מה אמונה חבר שלי?

בא תצא תעשה

למה תשב ותדבר כ"כ הרבה

דע לך

כי מה שיכולתי עשיתי
ומה שלא עשיתי – זה כי לא יכולתי
ואעשה מה שאוכל
ומה שלא אוכל לא אעשה
והכלל הזה בפי ימים רבים
כי כל כך הרבה אמת הוא מטעים
וכי אבכה על משהו שאני יכול
אלא בוכה אני על שאני לא יכול
והוא הכאב והוא ה'גרמא' של החרוז
הדבר ההוא שאני לא מצליח לארוז
וכאן יש לפני מסלול של עבודה מחשבתית
לחלחל דברי אמונה כתשתית
אפילו שבשטח זה לא עובד
אבל אין כזה דבר – זה נכנס ומהדהד
קח כמה דקות של התבוננות
דבר לעצמך מרוממות
ותראה שהכל נהפך למים
ואתה מתענג ושופך ליבך כמים
לפני ה' אהוב חיי
אני מתבוסס וחי
ממנו תוצאות חיים והעוז במקומו
גם החדווה רק אצלו
בסופו של דבר המנצח הוא הסבלן
המצליח הוא השתקן
ששתק ליבו לבטלה כל הימים
בעז"ה עוד יראה שנות חיים

על אותה טיפה נעלמת ערטילאית אבודה, מי איבד אותה ואיך?

קרעו אותה מביתה השליחו אותה ארצה, את החברים שלה השאירו בבית אבל אותה ניתקו ממקומה. ואין ביד מי להשיבה אל ביתה.

רק ביד אדם שמשיב את נפשו למקום השלווה והרוגע, דווקא מתוך הקושי, הוא מחזיר עצמו למקום של תמימות.

הטיפה אז תחזור אל ביתה.

מים תחתונים בוכין ואמרין גם אנן בעינן למהווי קדם מלכא, המים העליונים זה לא סתם מים זה מים עליונים – זה מהות מסוימת שאין לנו הבנה בזה ואפילו לא משל לזה.

מהאלו המים נפרדו מים ובאו אלינו "מים תחתונים" המים האלו מלאים בבכי על היפרדותם.

כאב עצום!!!

אבל עושה שלום במרומיו על ידי השם הוי"ה נתעלה הכל, ושם במקום של הקושי נמצא הטיפה ומחכה לעלות.

אני מפחד....

סימן שאני חי

אני מפחד....

סימן שאלוקים מחכה לעבודה שלי

אני מפחד....

סימן שאני אחראי

אני מפחד....

סימן שיש לי ערך לחיים

אני מפחד....

סימן שלא יקרה כלום

הגיגי המו"ל

הדברים מבוססים על כתבי העבודת ישראל בפרשת בראשית - מאורן של ישראל זיע"א

והדבר אומר דרשני, כל הזמן הוא מעיף מבט למקום אחר, הוא לא מרוכז בדבר אחד יותר מדקה, הוא לא יכול לשבת על מקום אחד רגוע בלי להזיז יד, או לדפוק עם האצבעות, או להשכיב את היד על המשענת של הספסל או לנענע את הרגל כאילו זה זבוב.

למה אתה כל הזמן זו, למה אתה כל הזמן ממהר, ממהר לישון, ממהר לקום, ממהר לאכול, ממהר לגמור לאכול, ממהר ללמוד, ממהר לכולל, ממהר לחזור מהכולל, ממהר הביתה, ממהר לאכול, ממהר לישון. וממהר לקום...

קח דקה תסתכל על הפרחים!

- תגידי אתה נורמלי נראה לך שיש לי זמן לשטויות האלו.

ומה כן דברים חשובים?

- לאכול לישון ללמוד להשכיב ילדים...

כן אבל הכל אתה עושה עם לחץ בשביל לא לפספס את הדברים החשובים, אז אולי תרגע מהלחץ.

אבל אדם לא מאמין שהוא יכול להשתחרר מהלחץ.

ההורים שלנו היו לחוצים והסבות היו לחוצים, אני מרגיש שאני עוצר את המסורת אם אני לא יהיה בלחץ.

הפוך: אתה תתקן את האבא והסבא אם תירגע...

סוף הדבר מגלה לנו המגיד מקאז'ניץ: זה הראש!!!

הראש לא רגוע, ממילא הידיים והרגליים והעיניים והפה והמחשבות והדיבורים כולם רצים. ממהרים. מגרדים, מקווצים...

מעיפים מבטים לשם ולפה, מסתכל אחורה אולי מישהו חדש הגיע, כל חמש דקות הוא מסתכל אחורה לראות אולי עכשיו מישהו חדש הגיע.

כי המח משגע אותו, המח מפחד ממהו, המח רוצה לתפוס עשר דברים במכה והוא מפחד שהוא לא יצליח לתפוס. ולמה הוא רוצה לתפוס? כי יש לו ריקנות!!! והוא מפחד מהריקנות הזאת! וואו!

רשום את זה חזק חזק חזק: המח מרגיש ריקנות והוא מפחד מהריקנות הזאת.

כי כולם מסביב מלאים כרימון בעשייה ובמרץ ובשמחה, ורק אני ככה לא מוצא את עצמי, לכן אני סובל מהריקנות ומחפש לרוץ לאן שהו.

והרצון לרוץ לאן שהו גורמת לכל הפתחים של הגוף לעבור למצב חירום, כולם נפתחים ונסגרים ומביטים לכל הכיוונים.

יכיל יכיל יכיל אדם את ריקנותו!!!

יאמין יאמין יאמין בריקנות שלו שמשם הוא יצמח להיות חזק יותר, כי הקב"ה מטפח את מי שהוא תינוק עליו, ותינוק זה ילד קטן חלש וריק. כגמול עלי אימו כגמול עלי נפשי יחל ישראל אל ה'!

אם תהיה ריק הקב"ה ימלא אותך.

ואם תביא לי פסוק שאומר: ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. ופירשו רז"ל: שהקב"ה ממלא את הכלים המלאים ולא את הרקים.

על זה כבר הקדימו אותי רבותינו ואמרו: שצריך להתמלאות בבושה וכלימה.

וכשאדם ריק - וסובל את זה. זה בושה וכלימה בשבילו. וזה הישועה שלו.

אנשים מגמגמים, אנשים מאבדים את השפיות, בגלל שאני לא יכול להכיל את הריקנות שלי. את הצימצום שהקב"ה ברא את העולם, אני לא מוכן להכיל את זה שאני בריות מצומצמות.

רשום לעצמך כעונש 100 פעמים על דף, בכתב ברור.

אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה, אני לא מכונה...

קח מחשב משכולל, יכול לעבוד 20 שעות ברצף וכל לחיצה תעיף אותך לאן שתרצה, ולמחרת שוב עשרים שעות ברצף הוא עובד בלי בעיה.

אבל אדם הוא לא ככה, אדם הוא לא ככה...

אדם כשהוא מרגיש שהוא לא סובל את הריקנות שלו, הוא חייב לומר ביי ביי לחברים, ולצאת למקום לבד ולהכיל את עצמו שוב. לקחת נשימות. ולהכיל את עצמו.

אחרת הוא הורס את עצמו.

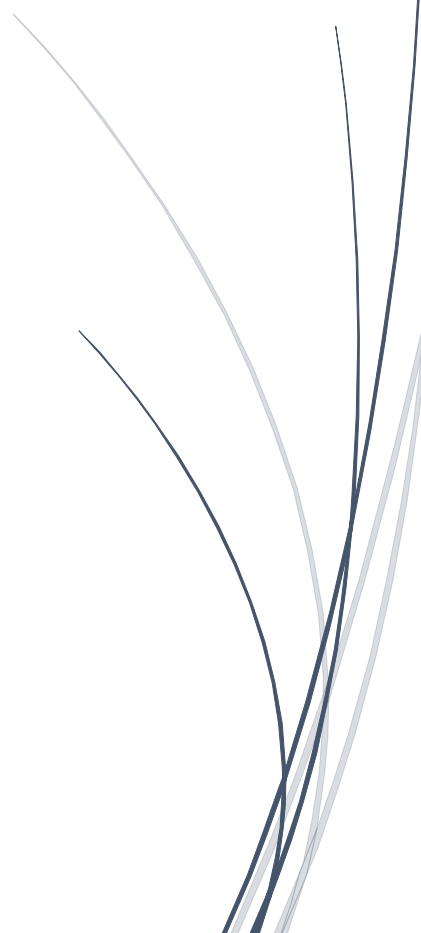
ובל תשחית...

אמת ליעקב

הגדה של פסח

לעילוי נשמת סבי ר' משה גרשון בן ר' שלום פרידל ז"ל

ולעילוי נשמת סבי ר' אהרן בן ר' אליעזר חנינא ז"ל

ולעילוי נשמת סבי ר' ברוך משה חיים בן ר' יוסף לבי ז"ל

ולעילוי נשמת סבי ר' משה יוסף בן ר' שרגא יהודה ז"ל

ולעילוי נשמת סבי ר' ישעיה בן ר' משה יוסף ז"ל

ע"פ תורתו הקדושה של ה' אמרי נועם' אנו מוצאים שכל הליל הסדר הוא הגאולה בפרטיות. כלומר בליל זה כל אחד נגאל בפרטיות, והגאולה היא באותם שלבים שתהיה הגאולה הכללית. תכין ליבם - תקשיב אזנך.

ומסביר השפת אמת: 'זכר עשה לנפלאותיו' - בכח המצווה ובכח היום יש את האור של הגאולה שהיה אז. וזהו הדגש 'בעצם היום הזה הוציא ה' את כל צבאות ישראל' - כי כח הגאולה קבוע ונתון ביום.

ליל ציפורים

לילה זו מאירה כשמך בתוקף אורות עליונים ועל כן היא "ר מצקק עילה ליכנס צאחד מצני הבית, והחכם עיניו צראו (עבודת הקודש):

וכך הוא הצטחה לישראל לעולם שצכל ליל פסח כצואם לאכול המנה והמרור וכל הסדר יזכו לעורר כן למעלה להמשיך עליהם צחי גילוי שכינה וקדושה של מעלה וזהו צחי ארץ ישראל כנ"ל (תפארת שלמה):

כל ענייני חירות שאנו עושין צלילה זו הוא חירות הנפש, אשר נגאלנו מהקליפות, כי נשתקעו צמ"ט פנים טמא והולחנו לחירות, על זה אנו עושין סימני חירות, ומשמחין צשמחה של מלכה. וקודם שנכנס קדושת הפסח, מצערין החמץ שהוא הקליפה וכל יראה וכל ימצא צצתינו, וצבא קדושת הפסח נכנסנו צקדושה העליונה ויאלנו מאפילה לאורה. (של"ה הקדוש):

ד' בופות

ענין הד' כוסות, דיש בחינה הנקראת "יין המשומר בענביו", שעל זה נאמר 'עין לא ראתה אלוקים זולתך', בחינת עוה"ב. והנה הקב"ה האיר אותנו באור עוה"ב בגאולת מצרים, וזה התבטא בד' גאולות מד' קליפות, וכך האורנו באור עוה"ב. הארבע כוסות עם היין מרמז לנ"ל ומוציא אותנו גם אנו מד' הקליפות. ולכך בכוס רביעי אנו גומרים את ההלל כי אז אנו ניהיים עבדי ה' לגמרי, וכל כוס מוציא אותנו מעוד קליפה, כל כוס הוא גאולה גבוהה יותר. וניהיה בחינת זיווג קדישא. ע"פ דברי השל"ה הקדוש.

פדר תקערת

ויסדר - סדר הקערה של האר"י ז"ל מועתק מספר עץ החיים וז"ל סדר הקערה של השמורות יהיו כסדר הזה: והוא שתקח ג' מצות שמורות ותניח הכהן למעלה ואחריו לוי ולמטה ממנו הישראל שהם כנגד ג' מוחין לצבא עילאה.

ואח"כ תקח מרור, וכרפס, וחרוסת, וצ' מני תצטיל: זרוע של טלה ללויה, וביצה מצושלת, ותניח אלו הה' דברים למעלה על הג' מצות שהיו זרוע שהיא חסד בימין שלך. וביצה שהיא גבורה צשמאל שלך. מרור שהוא רומז לת"ת צאמצע בין הזרוע והביצה כי ת"ת מכריע בין חסד לגבורה. ואח"כ החרוסת צקו ימין תחת הזרוע מפני שהיא רומזת לנח. ואח"כ הכרפס שהוא רומז להוד תניח תחת הביצה צקו השמאל שלך. ואח"כ תקח חזרת ותניח למטה מן המרור צקו האמצעי שהוא כנגד היסוד והוא כדי לעשות אח"כ כריכה עם החזרת.

והקערה צענמה שכוללת כולם היא המלכות הרי י' ספירות דחכמה ואל ישנה מזה הסדר ואשרי לו מי שמכוין להנז"ל עכ"ל (ספר צאר היטב על האו"ח):

פיפני תפדר

שש עשרה תבות, של חמשה עשר ענינים משוצלים צשמונה חרוזים. ואלה הם: קדש. ורחץ. פּרפס. יחץ. מגיד. רחלה. מוּלֵיא. מָנָה. מְרוּר. פּוּרָה. שְׁלָחַן עוֹרָה. כָּפוּן. פָּרָה. הַלֵּל. נְרָה: וגם צאלה הסימנים, תלי תלים של רמזים. והמדקדקים צמאות מקפידים לקרוא כל סימן על מקומו ולצטאו צפה, כקריאת ההגדה ממש, מפני קדושת תבות אלה וקדושת מחצון (ספר התודעה):

תפנית

אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה. ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר. גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו. כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים. כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. אנכי לה' אנכי אשירה אזמר לה' אלהי ישראל. ה' עוזי ומגיני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלו לבי ומשירי אהודינו.

אתקינו סעודתא שלימתא וזדוונתא דמלכא עילאה, דא היא סעודתא דזעיר אנפין וזוקל תפוזין קדישין:

רבש"ע אתה יודע כי בשר אנחנו ואין בנו ולא בשום בריה כח להשיג ולכוין מעלתך וגדולתך, כדבר האמור "גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר". גם אם היינו משכילים בכל חכמת צרופי שמותיך הקדושים וכוונת כל ברכה וברכה ומצוה ומצוה בפני עצמה, ובכל הייחודים וזווגי מדות הקדושות העליונות הראויות לבא על ידיהם, וכל שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אתנו יודע עד מה:

לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהא חשוב ומרצה לפניך כל מצוה ומצוה הנעשות על ידינו עתה לפניך, הן במצות ארבע כוסות, הן במצות טיבולים, ובמצות סיפור יציאת מצרים, הן במצות אכילת מצה ומרור וחרוסת ואפיקומין, מעשה ידינו כוננה עלינו כאילו נכוון בכל צירופי שמות הקדושים העולים מתוכם ובכל הייחודים וזווגי מדות הקדושות העליונות וגדולי גיד"וליהן הראויות לבא על ידיהם. ותצרף מחשבתנו הטובה דרך כלל למעשה פרטיו לכל המצוות אשר ייעשו על ידינו בלילה הזאת, ויעלו לפניך עם שאר מעשה המצות האלה הנעשות על ידי בניך היודעים והמכוונים כל הכוונות הראויות לתת לה לכל מצוה ומצוה מאלה. ואולם אנחנו עושים אלה המצוות לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחזא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל, לתקן את שורשם למקום עליון בשיעור קומה בכל פרטיהן ותקוניהן ודקדוקיהן לעשות את כוונת יוצרנו אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות המצות האלה לתת נחת רוח לפנינו ולגרום שפע ברכה רבה בכל העולמות, ולהביא על ידי כלי המעשה, או הדבר אשר נעשה בו המעשה כלי ה', ובמעשה עצמו להביא אל הקדש פנימה. ובדבור להביא המאור הגדול להיות חופף עליהם מלמעלה. ובכח סגולת אלה המצוות יתקנו כל הניצוצות שנפלו על ידינו תוך הקליפות. ולתקן כל תרי"ג מצוות הכלולות בכל מצוה ומצוה מאלו ולגרום זווג בארבע אותיות השם הקדוש ולזכך נפשינו רוחינו ונשמתינו להיות ראויות לעורר מיין תתאין על ידי מעשה המצות הנעשות בלילה הזאת, ותעלה לרצון לעורר אהבת דודים אמן סלה. ויהי נועם ה' אלהינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קדש

קדש – קדש עלמך זמותר לך (כ' משה אלשיך):

ופירוש של קדש, שצריך להזמין עצמו להקב"ה, שפירוש של קדש הוא הזמנה, כמו הפירוש של הכי את מקודשת לי (קידושין ב). שתהא מזומנת לי ואסורה לכולי עלמא כהקדש רק להיות מוכנת להחתן בכל עת שירצה, כך צריך לקדש עצמו להיות מוכן להקב"ה (עבודת ישראל):

כוס ראשון

איתא בספה"ק 'שפת אמת': כוס ראשון מכוון כנגד פרשת "קדש לי כל בכור שבתפילין", כי כל מה שירדו בני ישראל למצרים היה כי בני ישראל קדושים הם להקב"ה, וחפץ היה הקב"ה לזככם אליו והורידם לכור הברזל, לכן בראש ובראשונה עלינו לדעת שהכל התחיל לא כי משהו רצה להציק לנו, אלא אדרבה בגלל שאנחנו חשובים לפניו יתברך לכן שם אותנו במצרים, ולכן כוס ראשון הוא 'קידוש', לעורר כי אנו קדושים לפניו יתברך:

כוס ראשון - אלקים דאצילות

אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה. כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיה יחסיון. ידוד אלהי צבאות מי כמוך חסין יה ואמונתך סביבותיך. וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך. דבקה נפשי אחרריך בי תמכה ימינך. העם ההולכים בחשך ראו אור גדול יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם. ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל ה' אוהבי ישועתך. וישירו בדרכי ה' כי גדול כבוד ה'. ידוד שמך גדול ונורא קדוש הוא. ועוזו נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַנְיֵים מִצְנֹת קִידוּשׁ וּמִצְנֹת כּוֹס רֵאשׁוֹן שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת, לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי נֹעֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

סְבָרֵי מְרַנֵּן וְרַבָּנֵן וְרַבּוֹתֵי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגָּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוּמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׁשׁוֹן אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קוֹדֵשׁ הַזֶּה הַזֶּה זְמַן חֲרוּתֵנוּ מִקְרָא קֹדֵשׁ זָכָר לִיְצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וּמוֹעֲדֵי קִדְּשָׁךְ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִנִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה:

וּרְתִיץ

יריון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם. ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשי ידינו כוננהו. דרשתי את ה' וענני ומכל מגורותי הצילני. הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים. יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם:

ורחץ, שְׁכַרִיךְ לַרְחוּץ וְלַטְהַר אֶת עַלְמּוֹ לַהַקְבִּי, וְרַחֲמֵיךָ הוּא לְשׁוֹן בְּטוֹחַן וְהוּא אוֹתוֹת רַחֲמֵיךָ יי"ה, לִכְלֹל שְׂתֵהָא בְּטוֹחַן בְּהַקְבִּי. וְכִלְכִּילָה הַזֶּה לְרִיךְ גַּם כֵּן רַחֲמֵיךָ לְמַחֲשָׁבָה שְׁכַרִיךְ לַטְהַר וְלַקְדָּשׁ מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ מַחֲשַׁבּוֹת זְרוֹת, כִּי אִם מַחֲשַׁבּוֹת טְהוֹרוֹת לַעֲבוֹדַת הַזְכוּרָא בִּי"ה אֲמֵן (עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל):

וביותר בקדושת רחילך זו אשר ראשה מגיע השמימה להעביר גלולי מצרים, ומנאחתו לו רוחץ (מחדת ימים):

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה הנה אנכי בא לרחוץ בנקיון כפי לתקן את שורשה במקום עליון:

נִטְטַר יְדֵיו וְאֵינוּ פְּבַרְךָ עַל נְטִילַת יְדֵי:

ובכן ברחמיך הרבים רחץ וטהר נפש רוח ונשמה לעבדך באמת, לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי ויהי נועם ה' וכו':

כְּרַפֵּס

אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה. לכו וראו מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם. פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו. לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר. מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו. דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך. יברכנו אלהים וייראו אותנו כל אפסי ארץ. ואתה ה' אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים וגו'. דעו כי ה' הוא האלהים הוא עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו. מגיננו ראה אלהים והבט פני משיחך. מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

אשר גם אכילת הכרפס ראשו מגיע השמימה להאיר אל עבד פניו את המאור הקט"ן (חמדת ימים):

מסביר המגיד מישרים: שטבילת הכרפס במי מלח, הוא רמז על הקב"ה שהוא יורד להיות בגלות עם - עם ישראל.

פי אנו מִאֲמִינִים שְׁגָם זֶה הַמַּעַט יִרְקֵה הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה מֵה' יִתְצַדֵּק. וְעַל – בֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם כְּרַפֵּס שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁל בְּגָדֵי מִטְּוֵי יִקְרִים, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב, חוֹר כְּרַפֵּס וְחִכְלָת. כְּלוּמַר אֲנִי צוּטַח שֶׁהַכֹּל בְּיָדָךְ וְזֶה הַמַּעַט יִרְקֵה הוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא כְּמוֹ לְבוּשֵׁי יִקְרִים הַנִּקְרָאִים כְּרַפֵּס. וְאֲנִי צוּטַח בְּךָ שֶׁאַחֲרָי יִכּוֹל לְהַגְדִּיהֲנִי לְפָרְנָסִי בְּעֶשֶׂר וְכַזּוֹד בְּבִגְדֵי כְּרַפֵּס פִּי הַכֹּל בְּיָדָךְ לְבַד. וְזֶה עֲקַר הַמַּתְקָה מֵחֵין דְּקַטְנוּת.

וְזֶהוּ גַם – בֵּן חִכְלָת הַכְּרַפֵּס שְׂרוּחֲזִין יָדָיו וְאוֹכְלִין אוֹחוֹ קִדְּם כֹּל הַמַּאֲכָלִים לְחֻזֵק הַבְּטָחוֹן מִתְּכִלִּית תְּכִלִּית הַעֲנִיּוּת. לְבַטַח צוּ בִּישׁוּעָתוֹ פִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְצַדֵּק לְבַד וְהַעֲשֶׂר וְהַפְּזוֹד מִלְּפָנָיו וְכוּ'. שְׁעַל – יָדֵי זֶה מְגַרְשִׁין הַרוּחַ שְׁטוֹת בְּחִינַת שְׁטוֹ הָעַם וְלִקְטוֹ וְכוּ'. וְזוֹכִין לְדַעַת הַנֶּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָיוּת הָעוֹלָמוֹת (לִיקוּטֵי הַלְכוֹת):

עוֹד מִסְבִּיר ה'לִיקוּטֵי הַלְכוֹת', שֶׁהַכְּרַפֵּס שֶׁהוּא יִרְקֵה, מֵרְמָזוֹ לְהַסְתֵּרָה וּמוֹחִין דְּקַטְנוּת, כִּי 'אִסְתֵּר יִרְקֵרוּקֵת'. וִירְקֵה הַכְּרַפֵּס מֵרְמָזוֹ לְהַסְתֵּר שׁוֹאֲנוֹכֵי אִסְתֵּר הַסְתִּיר פְּנֵי', וּבִכְחַ הַקִּידוּשׁ אֲנוֹ מִטְבִּילִין הַכְּרַפֵּס בְּמֵי מִלַח שֶׁהֵמִי מִלַח עוֹשֶׂה אֶת אֶת יִרְקֵה הַכְּרַפֵּס עֵרֵב וְטַעֲמִים, שֶׁהֵמִי מִלַח מִמְתָּקוֹ, וְכוּנוֹת הַהַטְבָּלָה הוּא: לְהַמְתִּיק הַהַסְתֵּר וְלַגְלוֹת אֶת הַקַּב"ה.

לְשֵׁם יְחוּד קַב"ה וְשִׁכְנוּתָהּ הִנֵּה אֲנִכִי בֵּא לְקִיִּים מִצוֹת טִיבּוֹל רֵאשׁוֹן לְתַקֵּן אֶת שׁוֹרְשׁוֹ בְּמִקוּם עֲלִיּוֹן:

יִקְחֵה הַכְּרַפֵּס פְּחוֹת פְּכִיזִית כְּדֵי שֶׁלֹּא יִחְזִיֵּב בְּגִרְכָּה אֲחִירוֹנָה, וְיִטְבֵּל בְּפִי פְּלִיחַ וּפְּתַדְךָ בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה, וְיִכּוּיֵן לְפִטְוֹר אֶת הַפְּרוֹד, וְיִצְבֵּל בְּרֵאֵס הַסִּיבָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה:

הַסְבִּיר הַרְבִּי: שֶׁבְּקִידוּשׁ מְקַבְּלִים גְּדוּלוֹת ב', לִכֵּן צְרִיכִים לְרַדֵּת לְכְרַפֵּס שׁוֹזֵה ס' פֶּרֶךְ. אַחֲרַת לֹא נִשְׂאָר כְּלוּם מֵהָאוּרוֹת.

יְמִין

קוֹדֵם הַבְּלִיעָה יֵאֱמַר מְקַרְאֵי קִדְּשׁ הַגְּזוּכִים כְּכַרְפֵּס (חֲמֵדַת יְמִינִים):

הַאֲמִירֵי נוּעַם מִסְבִּיר: אֲפִיקוּמוֹן גַּמ' רּוֹפֵא, וְהוּא הַרְמָזוֹ בְּקִרָא "הַרּוֹפֵא לְנִסְבִּירֵי לְבַד", כִּי שְׂבוּרֵי לְבַד הוּא הַמַּנְהֵג הַאֲמִירֵי כִּי אֲמַנְעַ הוּא לְבַד, כְּמוֹ "בְּלִבֵּי יִס". וְהַשְׂבִּירָה שֶׁל הַמַּנְהֵג הַאֲמִירֵי מִמְשִׁיךְ חַיִּים וְרַפּוּאָה לְעוֹלָם – כִּי הוּא סוּד הַנְּסִירָה צְרָזָא דַחַת"ךְ.

לְשֵׁם יְחוּד קוֹדְשָא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנוּתָהּ וְכוּ' הִנֵּה אֲנִכִי בֵּא לְשַׁבּוֹר הַד"ל תְּהוּא"וֹ שְׁבַמְצָה, לְתַקֵּן אֶת שׁוֹרְשָה בְּמִקוּם עֲלִיּוֹן:

יִחְצֵה הַפְּצָה הַשְּׂנִיָה, וְיִחְצֵה הַקְּטָנָה יִנְהַנֵּה בְּפִקּוּפָה וְהַחֲצֵה הַגְּדוּלָה יִשְׁפּוֹר אֶחָה לְאֲפִיקוּמוֹן:

זֶה שֶׁאֲנוֹ מְצַפִּינִים אֲפִיקוּמוֹן, כִּי הַגְּאֻלָּה עֲדִין לֹא מוֹשְׁלַמַת לְגַמְרֵי, וְכִי עֲדִין צָפוֹן מֵאִיתָנוּ שְׁלִימוֹת הַגְּאֻלָּה שִׁיחִיהָ לְעֵתִיד לְבוֹא, לִכֵּן אֲנוֹ מְצַפִּינִים אֶת הַחֲצִי מְצָה. (שפ"א)

מְגִיד

יְסוּד הַתּוֹרָה וְשׁוֹרֵשׁ הַעֲבוּדָה, הוּא עֲנִין סִיפּוֹר יִלְיָאֵת מִלְּרִים, אֲשֶׁר בְּזֶה אֲמוֹנַת מְלִיאוֹת ה' וְאֲמוֹנַת הַהַשְׁגָּחָה, וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּשָׂמִים מִמְעַל וְעַל הָאֲרֶץ מִתַּחַת, וְכוּבֵל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְלֹא סָר מֵהֶם הַשְׁגָּחָתוֹ הַנִּפְלְאָה אֲף לְמַעַט רַגַע, וְכוּלָם תְּלוּיִים בּוֹ, כְּמ"ס "וְאִתָּה מַחִיִּיה אֶת כּוֹלָם", וְכִי כֹל הָעוֹלָם תְּלוּי וְעוֹמֵד בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדָה, שֶׁבְּהִיוֹתָם נִמְלָאִים אִז מוֹסִיפִים לְאוֹר כִּי טוֹב, וּבְסוּר הָעַם מִדְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְהַמְלוּוֹת, יְסוּר אוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִים מֵהֶם, וְעִי"ז הֵם כְּלִים כְּרַגַע.

וְשׁוֹרֵשׁ הַכֹּל הוּא אֲמוֹנַת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרִטִית, שֶׁזֶה נִתְצַדֵּק ע"י גְּלוּת מִלְּרִים וְיִלְיָאֵתָם מִשָּׁם, שֶׁבְּהִיוֹתָם שְׁפִלִים וְנִבְזִים בְּעִינֵי וְשַׁעֲבוּד קִשָּׁה, הַפֶּךְ עֲלֵיהֶם סְדְרֵי בְּרָאשִׁית, וְשִׁדְד כֹּל הַמַּעֲרָכוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, וְהַשְׁפִּיל שְׂרֵי מַעֲלָה וּמַלְכֵי מְטָה, וְיִלְיָאֵת אֶת עַמּוֹ בְּחִירוֹ בִּיד רַמָּה בְּמַעַט רַגַע, כְּמ"ס "כִּי בַחֲפֹזוֹן יִלְאֵת מִמְלָרִים". (סִפְרֵי יֵד מִלְּרִים):

ולכן על ידי מלות קריאה של סיפור יציאת מצרים והכנעת הקליפות, נסצר קליפות נגה, ויכולין להעלות הנילוזין אף מעולם הדיבור מדת מלכות שהיא עמנו בגלות. (בעש"ט)

פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות. פי יספר צדקתך כל היום תשוועתך כי לא ידעתי ספורות. חסדי ה' עולם אשירה לדוד ודור אודיע אמונתך בפי. רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות בידם. מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיּוּבָא עַל בְּרַ נְשׁ לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַאי שְׁבַחָא לְעַלְמִין, הֵכִי אֹקִימָנָא, כָּל בְּרַ נְשׁ דְּאַשְׁתַּעֵי בִיצִיאַת מִצְרַיִם וּבְהַהוּא סְפוּר חֲדַי בְּחֻדְנָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְשִׁכְיִנְתָּא לְעַלְמָא דְאַתִּי דְהוּא חֲדוּ מַכְלָא, דְהַאי אִיהוּ בְרַ נְשׁ דְחֲדַי בְּמַרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲדַי בְּהַהוּא סְפוּר. בִּיהַ שְׁעַתָּא כְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילִיהַ, וְאָמַר לוֹן זִילוּ וְשַׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילִי דְקָא מְשַׁתְּעוּ בְּנִי וְחֻדָּן בְּפוּרְקָנִי. כְּדִין פְּלַהוּ מִתְכַּנְּשִׁין וְאַתְיִין, וּמִתְחַבְּרִין בְּהַדִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְשַׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דְקָא חֻדָּן בְּחֻדְנָה דְפוּרְקָנָא דְמַרְהוּן, כְּדִין אַתְיִין וְאוּדִין לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כָּל אִינוּן נְסִין וּגְבוּרָן, וְאוּדָן לִיהַ עַל עַמָּא קְדִישָׁא דְאִית לִיהַ בְּאַרְעָא דְחֻדָּן בְּחֻדְנָה דְפוּרְקָנָא דְמַרְהוּן, כְּדִין אַתּוּסָף חִילָא וּגְבוּרָתָא לְעִילָא וְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי סְפוּרָא יְהִבִין חִילָא לְמַרְיָהוּן כְּמַלְכָּא דְאַתּוּסָף חִילָא וּגְבוּרָתָא כַּד מְשַׁבְּחִין גְבוּרָתִיהַ וְאוּדִין לִיהַ וְכַלְהוּ דְחֻלִין מְקַמִּיהַ וְאַסְתַּלַּק יְקָרִיהַ עַל פְּלַהוּ. וּבְגִין כַּד אִית לְשִׁבְחָא וּלְאַשְׁתַּעֵי בְּסְפוּרָא דְאִתְמַר. כְּגֻנָּא דְאִתְמַר עַל בְּרַ נְשׁ לְאַשְׁתַּעֵי תְּדִיר קְמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּלְפָרְסוּמִי נִיסָא בְּכָל אִינוּן נִיסִין דְעֵבֵד. וְאִי תִימָא אַמְאִי אִיהוּ חוּבְתָא וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יַדַּע כְּלָא כָּל מַה דְהוּא וְיִהְיִי לְבַתְרַ דְנָא, אַמְאִי פְּרִסוּמָא דְאִתְמַר עַל מַה דְאִיהוּ עֵבֵד וְאִיהוּ יַדַּע, אֲלָא וְדָאִי אַצְטְרִיךְ בְּרַ נְשׁ לְפָרְסוּמִי נִיסָא וּלְאַשְׁתַּעֵי קְמִיהַ בְּכָל מַה דְאִיהוּ עֵבֵד, בְּגִין דְאִינוּן מְלִין סְלִקִין וְכָל פְּמִלְיָא דְלְעִילָא מִתְכַּנְּשִׁין וְחֻמָּאן לוֹן וְאוּדָן כְּלַהוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַסְתַּלַּק יְקָרִיהַ עֲלֵיהוּ עִילָא וְתַתָּא. בְּרוּךְ יְדוּד לְעוֹלָם אֲמִן וְאַמִן:

הַרְיִנִי מוּכָךְ וּמְזוּמָן לְקַיִם הַמְצֻנָה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהַ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וְיִהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

אַוּפְרִים הַהַגְדָּה פ' הַא רַחֲמָא עֲנִיא' עַד "גַּאֲרִי יִשְׂרָאֵל"

הָא לְחֻמָּא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. כָּל דְכַפִּין יִיתִי וְיִיכּוֹל. כָּל דְצָרִיךְ יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנִי חוּרִין:

פְּוֹגִין כּוּס שְׁנֵי וּכְאֵן הָבִין שׁוֹאֲרֵי:

פִּי רְרִיכִים אִזוּ צְלִיל פֶּסַח לִישְׁאֵל דְּוִקָּח הַשְׁוִיַת מַה נְשַׁתְּנָה כְּדִי לְהַשִּׁיב עַל זֶה עֲבָדִים הָיִינוּ וְכו'.

דְּהִינוּ שְׁהַשְׁם יְתַצְרֵךְ עֵשָׂה עֲמָנוּ נְסִים וְגִלְהַ הַשְׁגָּחָתוּ יְתַצְרֵךְ צְעוּלָם. וְעַל – יְדֵי הַשְׁוִיַת זוּ שְׁל מַה נְשַׁתְּנָה. עַל – יְדֵי זֶה מְכַנְּעִין וּמְבַטְלִין וּמְחַלְלִין כָּל הַשְׁוִיַת שְׁל חֻכְמַת הַטּוֹבַע, פִּי עַל – יְדֵי זֶה מְגַלִּין הַהַשְׁגָּחָה כְּפִ"ל וְעַל – כִּן רְרִיכִין דְּוִקָּח לִישְׁאֵל הַשְׁוִיַת מַה נְשַׁתְּנָה צְלִיל פֶּסַח כְּדִי לְבַטֵּל עַל – יְדֵי הַשְׁוִיַת זוּ כָּל הַשְׁוִיַת שְׁל הַמְּחַקְרִים שְׁפָחִים מְחַכְמַת הַטּוֹבַע. פִּי עַל – יְדֵי הַשְׁוִיַת זוּ נְחַלְהַ הַהַשְׁגָּחָה וְנַחְצְטֵל לְגַמְרִי כָּל הַשְׁוִיַת שְׁלָהֶם. וְעַל – כִּן דְּצָרָה תּוֹרָה כְּנִגְד אַרְבְּעָה צְנִים שְׁשׁוֹחֲלִין הַשְׁוִיַת מַה נְשַׁתְּנָה הַנ"ל. פִּי הַד' צְנִים הֶם כְּנִגְד ד' מְלַכְוִיַת כְּמוּצָא. (כד) פִּי כָּל הַד' מְלַכְוִיַת שְׁהֶם כָּלֵל כָּל הַגְּלִיוֹת שְׁפָלָם מְחַצְצִים רַק עַל – יְדֵי צְחִינַת

חֲכַמַת הַטָּבַע פִּנְ"ל פִּמְצָחַר צִמְאָמַר הַג"ל. וְכֻלָּם נִכְנָעִים וְנִתְצַטְטִים עַל – יְדֵי שְׁחֵלֶת הַד' צְנִים שְׁעַל – יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה הַסְּגָחָה פִּנְ"ל. וְעַל – יְדֵי זֶה נִתְצַטְטִין כָּל הַד' מִלְכֵיּוֹת שָׁהֶם כָּלֵל כָּל הַגְּלוּיּוֹת פִּנְ"ל. (ליקוטי הלכות):

פִּתּוּ נִשְׁתַּנָּה

השאלות דלהלן כוללים את כל השאלות שהיה לנו במשך כל השנה, וכאן אנו הולכים לתרץ את השאלות שהיה לנו כל השנה, ע"י סיפור יציאת מצרים שמאותת לנו כי הקב"ה מושל בכל! ועוד כי הרי ע"י סיפור יציאת מצרים זוכים בני"י לחזות בנועם ה', אז לכן דוקא מביאים את כל השאלות לתרצם בתירוץ האמיתי. שהצרות – הוא הנותן לזה שאנחנו כ"כ קרובים לה'.

ואדרבה עכשיו הוא שעת הכושר להביא את כל השאלות לשולחן, כי עכשיו התירוץ האמיתי מתעורר, והאור מתגלה, ואדרבה כמה שיותר חשוך ויותר קשה מסמל על יתרון אור, כי 'יתרון האור מן החושך' שככל שיותר חשוך יש שמה אור גדול יותר להחיותו, ולכן אנו יורדים לשאול השאלות ומשם לגלות את אורו יתברך 'גם שם ידך תנחני'.

ובשפ"א: שנשתנה לילה זה מכל לילה, כי הקב"ה מתגלה בתוך מצרים, ואז קורה משהו משונה – לא רק ברגשות, אלא במציאות. והילד צריך להשים לב לזה. ולהבין שהשינוי בא מהכאב.

מַה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלָוֹת. שֶׁבְּכָל הַלַּיְלָוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֵמֶץ וּמִצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֵּלּוּ מִצָּה:

שֶׁבְּכָל הַלַּיְלָוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יְרֻקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה (כֵּלּוּ) מְרוֹר:
שֶׁבְּכָל הַלַּיְלָוֹת אֵין אָנוּ מְטַבִּילִין אֶפְיֵלוּ פְּעַם אַחַת, הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים:
שֶׁבְּכָל הַלַּיְלָוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסַבִּין, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֵּלּוּ מְסַבִּין:

הַתְּשׁוּבָה – עֲבָדִים הַיִּינוּ

בני ישראל סבלו מהסתר פנים במצרים, וזהו 'עבדים היינו לפרעה', פרעה אותיות עורף, שבני ישראל קיבלו את חיותם מבחינת אהוריים מקום העורף ולא מהפנים. וה' החזיר לנו את בחינת פנים, ע"י שגילה במקום העורף בחינת מסובב כל עלמין, שה' מסובב" נתגלה דרך ה"ממלא", כך שרק מי שמאיר בו אור הממלא קיבל את האור של המסובב. ולכן רק בני ישראל זכו לזה ויצאו מן העורף אל הפנים, מן ההסתר אל הגילוי, אך המצרים שאין להם שייכות עם אור הממלא לא זכו לאור, 'ורפוא לישראל ונגוף למצרים' (האדמו"ר הזקן).

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזָרַע נְטוּיָה. וְאֵלוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפְיֵלוּ בְּכָל חֲכָמִים בְּכָל נְבוֹנִים בְּכָל זְקֵנִים בְּכָל יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצָּוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבַּח:

מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טְרַפּוֹן שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָרִי אֲנִי כָּבֵן שְׁבָעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר יִצִּיאַת מִצְרַיִם בְּלִילוֹת עַד שֶׁדָּרְשָׁה בֶן זוּמָא, שֶׁנֶּאֱמַר, לְמַעַן תִּזְכּוּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל

יְמֵי חַיִּיךָ. יְמֵי חַיִּיךָ הַיָּמִים. כֹּל יְמֵי חַיִּיךָ הַלֵּילוֹת. וְחֻכָּמִים אֹמְרִים יְמֵי חַיִּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה. כֹּל יְמֵי חַיִּיךָ לְהֵבִיא לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ:

ארבעה בנים

התורה זיכתה כל יהודי באשר הוא ביציאת מצרים לאור באור החיים בזה הליל, אך נדרש מהיהודי את האתערותא דלתתא ויכול לזכות לכל האורות, ומהו האתערותא דלתתא?

נקודת הרצון היא ההתעוררות שנדרשת, לרצות להתחבר למציאות שאין עוד מלבדו ה' הוא האלוקים ואני עבדו. והרצון הזה תמיד קיים בכל נפש יהודי, ורק צריכים להוציאו מן ההסתר אל הגלוי, וע"י הרצון זוכה כל אחד לצאת מן המצרים שלו, כי כל ההעדר האמונה, זה מחיסרון הרצון להאמין, אך ברגע שאדם ירצה את זה... אין דבר העומד בפני הרצון וה' יגמור בעדי שזה יבוא אצלי לידי מחשבה דיבור ומעשה. ובלייל זה ה' יגמור בעדי להדביק אותי אליו בקשר של קיימא לחזות בנועם ה'.

וזהו הענין שהתורה מצווה לענות את סיפור יציאת מצרים לתם ולחכם, ששניהם צריכים לשאול - כלומר לרצות להיגאל מן המצרים, וכך יוכלו אכן להיגאל, וה' שאינו יודע לשאול, לא יודע איך לשאול, אבל זה לא אומר שאין לו את השאלה, זהו בחינה של אדם שרוצה לרצות קרבת אלוקים, והתורה אומרת שגם הוא זוכה ליציאת מצרים, כי כל עוד הרצון פועל יש הכל. חוץ מן הרשע שהוא מוציא עצמו מן הכלל, הוא לא רוצה קרבת אלוקים, הוא משייך את העבודה לכס ולא לו, הוא חושב שתענוגי העולם הנפסדים יותר טובים, כזה אדם לא יזכה לצאת מהמצרים הפרטי, כי הרצון להתחבר לה' חסר לו ויכי הגאולה היה רק למאמינים בו יתברך. [מא"וש].

וסוד הענין שע"י הרצון באים לגאולה? כי באמת בכלל היה יצ"מ, רק בפרט כשאני מדבר עלי - לי לא היה יצ"מ, אלא לסב סבי. אך מעל הטבע אין כזה דבר זמן, והכל אחד, ולכן אני צריך להתחבר למעל הטבע ששם הכל אחד, והכל כולל הכל, ושם יש יצ"מ כל הזמן.

ואיך אוכל להתחבר לזה? ע"י הרצון! כי הרצון זה הכתר, והכתר זה מסובב כל עלמין, זה המקום ששם אין זמן ושווה ומשווה קטן וגדול, ושם יש יצ"מ. והעיקר לרצות ולשאול לבוא ליצ"מ, וגם אם אתה לא מבין את גודל התענוג שיש ביצ"מ [תם], תרצה לבוא לשם מתוך אמונה שזה המטרה. וגם אם אתה לא יודע לרצות, [שאינו יודע לשאול] לפחות תרצה לרצות.

עוד בסוד ארבעה בנים, כי יציאת מצרים האיר אור אמונה אפילו למי שאינו יודע בכלל איך לדבר ואיך להאמין, אפילו אצלו כבר פעלה יציאת מצרים אור חדש שיוכל להתדבק אליו יתברך. ומעתה תמיד יוכל איש ישראל להתדבק בקב"ה, בכל מקום ממש.

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא, בְּרוּךְ שֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים דְּבָרָה תּוֹרָה:

אֶחָד חָכָם. וְאֶחָד רָשָׁע. וְאֶחָד תָּם. וְאֶחָד שְׂאִינֵנו יוֹדֵעַ לְשֹׂאֵל:

חָכָם מָה הוּא אֹמֵר. מָה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמְּשָׁפְטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹד אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם.

וְאֵף אֶתָּה אָמֹר לוֹ כִּהְלָכוֹת הַפֶּסַח אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן:

רָשָׁע מָה הוּא אֹמֵר. מָה הָעֵבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם וְלֹא לוֹ. וְלָפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ

מִן הַכָּל כָּפַר בְּעֶקֶר. וְאֵף אֶתָּה הִקְהֵה אֶת שְׁנֵי וְאָמֹר לוֹ. בְּעֵבוֹר זֶה עָשָׂה יְדֹד לִי

בְּצִאתִי מִמִּצְרַיִם. לִי וְלֹא לוֹ. אֲלוֹ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל:

תָּם מָה הוּא אֹמֵר. מָה זֹאת. וְאֶמְרָת אֲלֵינוּ בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְדֹד מִמִּצְרַיִם מִבֵּית

עֲבָדִים:

וְשְׂאִינֵנו יוֹדֵעַ לְשֹׂאֵל אֶת פֶּתַח לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֵבוֹר זֶה

עָשָׂה יְדֹד לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרַיִם:

הרבי ר' צונס ז"ל מפסיסחא הגיד, שצריך להתייגע צהוא אמינא מחז"ל, שגם הווא אמינא – אמת. ושמעתי מכ"ק ארז"ל, שהרבי ר' צונס ז"ל, אמר זאת על ההווא אמינא של 'כול מראש חודש'. וצריך להתייגע בזה.

יכול מר"ח ת"ל צעבור זה וגו' שיש מלה ומרור מונחים לפניך גו'. הנה באמת אף אם התינוק שואל את האב שאלה זו בשאר ימות השנה אז יכול האב ג"כ להשיב להבן כפי הכתוב בתורה, אך דהתורה"ק מורה לנו דכל ימות השנה אף אם יאמר להבן הסיפור יליאת מצרים לא יהיו אז הדברים מתיישבים בלבו ולא יכנסו באזניו כי זה תלוי באמונת הלב ולא כל מוחא סביל לא. וזה"ש לנו התורה צעבור זה ודקש בעל ההגדה לא אמרתי אלא בשעה שיש מלה ומרור מונחים לפניך ר"ל, כליל פסח שאז מתגלין הארת המוחין אשר רומזין לזה המלה והמרור וצו הלילה מתגלה אור השכל והאמת והאמונה וחופף בלילה הזה על כל זרע ישראל ואז כשתשיב לבך תשובה זו ותגיד לפניו כל הסיפור הלז אז בודאי יכנסו דברי האב באזני הבן ויאמין באמת בליאת מצרים. (אוהב ישראל):

יכול מראש חודש, תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום, תלמוד לומר בבעבור זה. בבעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך:

איתא ב'אמרי נועם', שבכח סיפור יציאת מצרים וגילוי האמונה בכח היהודי להעביר ממנו כל הבחינת 'מצה ומרור' המרמז לגבורות והצרות. וזהו 'מצה ומרור מונחים לפניך' שתוכל לעשות איתם כרצונך הטוב.

סיפור השיעבוד והנאולה במצרים

עתה נספר בקושי השיעבוד, אבל זה הקושי היא לנו עוז ואורה, כי ע"י שהאיר ה' את אורו במ"ט שערי טומאה וביסורי עבדות שהיו שם, יש לנו בוודאי הכח לראות אותו ולחיות מזיו טובו בשאול הכי גדול, כי כבר האיר את אורו במקומות הכי נמוכים.

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר, ויאמר יהושע אל כל העם פה אמר ידוד אלהי ישראל, בעבר הנקר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים: ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנקר ואולף אותו בכל ארץ פנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו, ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים:

חישב את הקץ – שהקב"ה חסך לבני ישראל מאה תשעים שנה שעוד היו צריכים להיות בגלות במצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות. כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. שנאמר, ויאמר לאברהם ידע תדע פי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול:

פכסה הפצה ופגביה את הכוס בידו ואמר:

והיא שעמדה – אותה הבטחה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים.

וְהִיא שְׁעֻמָּדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שְׁלֹא אֶחָד בְּלֶבֶד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם:

פְּנִיָּה הַכּוֹס פְּלִידוֹ וַיְגַלֶּה הַפְּצוּתָּהּ

צֵא וּלְמַד מֶה בִּקְשׁ לְבֶן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לִיעֶקֶב אָבִינוּ. שִׁפְרָעָה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים וְלְבֶן בִּקְשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר:

אֲרָמִי אֲבִד אָבִי וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה וַיִּגְר שָׁם בְּמַתִּי מְעֵט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל עָצוּם וְרַב; וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה אָנוּס עַל פִּי הַדְּבוּר:

וַיִּגְר שָׁם, מְלַמֵּד שְׁלֹא יֵרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֹּאמְרוּ אֵל פְּרָעָה לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ כִּי אֵין מְרַעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעֶבְדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרַעֵב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עִבְדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן:

בְּמַתִּי מְעֵט, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה וְעַתָּה שְׁמוֹהָ יְדוּד אֱלֹהֶיךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרוֹב:

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי, מְלַמֵּד שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם:

גָּדוֹל עָצוּם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם:

וְרַב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, רַבָּה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתִּבְאִי בְּעַדֵי עַדִּיִים שְׂדִים נִכְנּוּ וַשְׁעָרֶיךָ צִמַּח וְאֶת עֵרֶם וְעֵרְיָהּ:

בדמיך חיי – בזכות דם המילה ודם פסח תזכו לגאולה. כי זה הביא את גאולת הנפש. וממילא נגאל הגוף ג"כ.

וְאֶעְבּוֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאֶמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְאֶמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי: וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה:

וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, הֲבֵה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מְלַחְמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאֶרֶץ:

וַיַּעֲנוּנוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּשְׁיִמוּ עָלֵינוּ שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסַבְלוֹתָם וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פֶּתֶם וְאֶת רַעְמִסִּים:

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרְךָ:

כִּי עָקַר תִּקְוֹן הָאֲמוּנָה הִיא צְשַׁעַת וַיִּחַלֵּת מִלְכֵּיִם, כְּמוֹ שְׁכַחוּב, "וַיִּחַלְמוּ הָעַם", כִּי נִתְגַּלֶּה הָאֲמוּנָתוֹ וַתִּצְרַךְ לַעֲיִן כֹּל עַל – יְדֵי כָל הָאוֹחוֹת וְהַמוֹפְתִים הַנוֹרְאִים אֲשֶׁר עָשָׂה ה' צְמִלְכֵּיִם וְכוּ' וְכֹל זֶה הִיָּה עַל – יְדֵי גְדֹל הַלְּעָקָה שֶׁלְּעָקוּ לָהּ, כְּמוֹ שְׁכַחוּב, "וַנִּלְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ וְכוּ' וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַחְתָּתָם וְכוּ'". כִּי עָקַר הָאֲמוּנָה נִמְשָׁךְ עַל – יְדֵי לְעָקַת הַלֵּב כִּי"ל. (ליקוטי הלכות):

וּנְצַעֵק אֶל יְדוּד אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְדוּד אֶת קִלְנוּ וַיֵּרָא אֶת עֲנִינּוּ וְאֶת עַמְלָנוּ
וְאֶת לַחֲצֵנוּ:

וּנְצַעֵק אֶל יְדוּד אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וַיֶּאֱנַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעַקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:
וַיִּשְׁמַע יְדוּד אֶת קִלְנוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיֵּרָא אֶת עֲנִינּוּ, זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע
אֱלֹהִים:

וְאֶת עַמְלָנוּ, אֵלּוּ הַבָּנִים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ וְכָל הַבַּת
תַּחֲיוֹן:

וְאֶת לַחֲצֵנוּ, זֶה הַדְּחַק. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אוֹתָם:
וַיִּזְעַאֲנוּ יְדוּד מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבִמְרָא גְדוֹל וּבְאֵתוֹת וּבְמִפְתִּיּוֹת:
וַיִּזְעַאֲנוּ יְדוּד מִמִּצְרַיִם, לֹא עַל יְדֵי מִלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. אֲלֵא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהַכִּיתִי
כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְדוּד:

וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, אֲנִי וְלֹא מִלְאָךְ. וְהַכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי יְדוּד, אֲנִי הוּא וְלֹא
אַחֵר:

בְּיַד חֲזָקָה, זֶה הַדְּבַר. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, הִנֵּה יַד יְדוּד הוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בְּסוּסִים
בְּחֲמוֹרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבִצְאָן דֶּבַר כְּבֹד מְאֹד:
וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה, זֶה הַחֶרֶב. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַחֲרַבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם:

גילויי שכינה – ממש אור אין סוף האיר בכל נשמות ישראל, ונתגלה מלכותו יתברך (האדמו"ר הזקן).

וּבְמִזְרָא גְדוֹל, זֶה גְלוּי שְׁכִינָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, אוֹ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבֵא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקְרַב
גּוֹי בְּמִסּוֹת בְּאֵתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמִזְרָאִים גְּדוֹלִים
כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְדוּד אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיךָ:

וּבְאֵתוֹת, זֶה הַמַּטֶּה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וְאֵת הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בוֹ אֶת
הָאֵתוֹת:

וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

כַּשֶּׁאֲפָר דָּם וְאֵשׁ זָכוּ וְכֵן בְּעֶשֶׂר פְּכוֹת יִשְׁפֹךְ פֶּן הַכּוֹס פִּעֵט יִין:

ולא יזה באצבעו אלא מהכוס עלמו הרומז אל המלכות שמים הנקראת "כוס ישועות". (חמדת ימים):

דָם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֶשְׂרֵן:

דָּבָר אַחֵר, בְּיַד חֲזָקָה שְׁתִּים. וּבְזֶרַע נְטוּיָה שְׁתִּים. וּבְמָרָא גְדוֹל שְׁתִּים. וּבְאִתּוֹת שְׁתִּים. וּבְמוֹפְתִים שְׁתִּים. אֵלּוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים וְאֵלּוּ הֵן:

העשר מכות גילו לעין כל שה' מחיה ומהווה את הטבע, שהעשר מכות עשו מהעשרה מאמרות - עשרת הדיברות, [מאמר - נסתר. דיבור - גלוי].

דָם. צְפַרְדֵּעַ. כְּנָפִים. עֲרוֹב. דְּבַר. שְׁחִין. בָּרָד. אֲרָבָה. חֹשֶׁךְ. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְפָמִים:

ישפוך פֶּן הכוס ג'פ:

דְּצִ"ךְ עַד"ש בְּאֶחָ"ב:

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, מִנֵּיִן אַתָּה אוֹמֵר שְׁלָקוּ הַמְצָרִים בְּמְצָרִים עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חַמְשִׁים מִכּוֹת. בְּמְצָרִים מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פְּרַעֲהוּ אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְדוּד בְּמְצָרִים וַיֵּרָאוּ הָעָם אֶת יְדוּד וַיֹּאמְרוּ בִּידוּד וּבְמִשְׁעָה עֲבָדוּ. כִּפְמָה לָקוּ בְּאֲצַבֵּעַ עֶשֶׂר מִכּוֹת. אָמור מַעֲתָה, בְּמְצָרִים לָקוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חַמְשִׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִנֵּיִן שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל אֲרָבַע מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתִּים. וְצָרָה שְׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים אֲרָבַע. אָמור מַעֲתָה, בְּמְצָרִים לָקוּ אֲרָבַעִים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאַתִּים מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנֵּיִן שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתִּים. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אֲרָבַע. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים חֲמֵשׁ. אָמור מַעֲתָה בְּמְצָרִים לָקוּ חַמְשִׁים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חַמְשִׁים וּמֵאַתִּים מִכּוֹת:

בַּמָּה מְעֹלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ:
 אֱלוֹ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּינֵנוּ:
 אֱלוֹ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה דִּינֵנוּ:

על אחת פמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו. שהוציאנו ממצרים. ועשה
 בהם שפטים. ועשה באלהיהם. והרג את בכוריהם. ונתן לנו את ממונם. וקרע לנו את
 היים. והעבירנו בתוכו בחרבה. ושקע צרינו בתוכו. וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה.
 והאכילנו את המן. ונתן לנו את השבת. וקרבנו לפני הר סיני. ונתן לנו את התורה.
 והכניסנו לארץ ישראל. ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו:

עיקר ההגדה

וענין הג' הוא שעיקר חיוז ההגדה והספור – הוא ג' דברים אלו שהם ראשי פרקים לזכור יציאת מצרים כולה. "פס"ח, לזכור
 י' מכות שהביא המקום ב"ה על המצריים ומכולן האילנו, ופסח עלינו בחמלתו.

ו"מכור" לזכור כל השעבוד ששעבדו אותנו וימכרו את חיינו בעבודה קשה ויוציאונו לרויה.

ו"מלה" לזכור גאולתנו ופדות נפשנו שלא הספיק בליקם של אבותינו להחמיץ, כדי שלא יתמהמהו סם, וכפשע בינם ובין המות,
 להשתקע בשוחה עמוקה שדודים כל הימים. באופן כי בג' אלה רומז יציאת מצרים כולה בכללה. ובכן אחר כל זאת יהלל המהלל
 בשפ"ר נוסח "לפיכך אנחנו חייבים להודות", והוא כמערכה אל קריאת הלל. (חמדת ימים):

רבן גמליאל היה אומר, כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו,
 ואלו הן:

פסח. מצה. ומרור:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזֶמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, וְאָמַרְתֶּם זִבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ:

אֲזוּחוּ הַפְּעָה בִּידוֹ וּפְרָאָה אֲזוּחֵי לַפְּסוּבִין

שלא הספיק בצקם להחמיץ – כי היה כזה גילויי שכינה ששום דבר לא יכלו אפילו מעט להחמיץ. שהחמצה זה ישות. והכל היה מבוטל אל הבורא, כי הגילויי שכינה עורר את הביטול בנשמות ישראל – וזה האיר על כל הבריאה. וזהו הו' של המצות, כי נמשך גילויי השכינה בלב, ונתבטלו כלל ישראל אל יוצרם ב"ה, ובמצה זו שאנו אוכלים יש גם את האור הזה של הגילויי שכינה, שממשיך ביטול בלב כלל ישראל עד היום הזה, וזהו שאנו אומרים מצה זו... על שום שלא הספיק, שיש במצה זו הבחינה שלא הספיק להחמיץ, כנ"ל.

מִצָּה זו שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מִלְּךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם. שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֹּאפֹּךְ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמַץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

אֲזוּחוּ הַפְּרוּר בִּידוֹ וּפְרָאָה אֲזוּחֵי לַפְּסוּבִין

המרור הוא חלק חשוב בכל הסדר, למה? להודיע כי מרירות הגלות אינו דבר נפרד, ולא שחלילה היה שינוי רצון בעת הגאולה (שפ"א). אלא הכל [וימררו, וגאלתי] היא גאולה לשעה ולדורות.

מְרוּר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁמְרוּרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּמְרוּרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֶמֶר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרְךָ:

השפ"א מבאר שרק ע"י הנקודת אמונה של האדם בליל הסדר יוכל לזכות לאור הגדול. וזהו 'חייב אדם לראות וגו', היינו שיחיה בחינת 'חטאתי נגדי תמיד' 'מכאובי נגדי תמיד', שהוא תמיד במצרים. ואם עכשיו הוא לא שם - זה יציאת מצרים שהקב"ה עשה לו עכשיו, והוא עצמו יצא עכשיו ממצרים. אז יזכה לאור של ליל הסדר.

עוד מבאר השפ"א: באכילת המרור מתמתקים הדינים, ולכן כבר חייב אדם לראות את עצמו כאילו יצא – אפילו שבפועל הוא עדין כבול, אבל הוא צריך לדעת, שבלייל הסדר זה, ע"י אכילת המרור – מתמתק הדין, והגאולה מתחילה... חייב לראות את עצמו כך!

בְּכָל יוֹר וְדוֹר חַיֵּיב אָדָם לְרַאֲוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיָא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתָנוּ לְתַת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

יאָחוּז הַכּוֹס בִּידּוֹ וַיִּכְסֶה הַפְּצוֹת וַיֹּאמֶר:

לְפִיכֶן אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמַם לְהַדִּיר לְבָרֵךְ לְעַלּוֹה וּלְקַלֵּם לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחַרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעֶבֶד לְגֵאֲלָה, וְנֹאמַר לְפָנֶיךָ שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ:

יֵיחַ הַכּוֹס פִּידּוֹ וַיִּגְלֶה הַפְּצוֹת,

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְדוּד. הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְדוּד יְהִי שֵׁם יְדוּד מְבוֹרָךְ. מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם מִמְזִרַח שֶׁשָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאֵהוּ. מְהַלֵּל שֵׁם יְדוּד רַם עַל כָּל גּוֹיִם יְדוּד. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ מִי בִידוּד אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחַ לְשִׁבְתָּ הַמְּשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל. מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיבֵי עַם נְדִיבִים. עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת. אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה. הַלְלוּיָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לוֹעֵז הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו הַיָּם רָאָה וַיָּנֶם. הִירִדָן יִסַּב לְאַחֹר הַהָרִים רִקְדוּ כְּאֵילִים. גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן מָה לָּךְ הַיָּם כִּי תָנוּס. הִירִדָן תִּסַּב לְאַחֹר הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים. גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן מִלְּפָנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ. מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב הַהֶפְכִי הַצּוֹר אַגַּם מַיִם. חֲלַמִּישׁ לְמַעַיְנוֹ מַיִם:

יִכְסֶה הַפְּצוֹת וַיִּקַּח הַכּוֹס בִּידּוֹ וַיֹּאמֶר:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְנֹאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהַגִּיעֵנוּ הַלְלוּיָהּ הַזֶּה לְאַכֵּל בּוֹ מִצֶּה וּמְרוֹר. כֵּן יְדוּד אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְרַגְלִים אַחֵרִים הַבָּאִים לְקַרְאֲתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׁמַחִים בְּבִנְיָן עִירָךְ, וְשָׁשִׁים בְּעַבְדוֹתֶךָ, וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרַצּוֹן וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

כּוֹס שְׁנִי

אֵיטָא ב'שַׁפְתָּ אַמְת', שְׁכוּס שְׁנִי מְכוּוֹן כְּנֶגֶד פֶּרֶשֶׁת 'וְהָיָה כִּי יִבְיֵאֵךְ'. כִּי כּוֹס שְׁנִי הוּא לְאַחַר סִיפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁכוּד יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא הַגִּילּוּי אֱלוֹקוֹת, בְּחִינַת וְהָיָה כִּי יִבְיֵאֵךְ ה' אֵל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, כִּי בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת גִּילּוּי אֱלוֹקוֹת, וְכוּס שְׁנִי מִרְמֵז לְעַלְמָא דְחִירוֹת שְׁלֵאֲחַר הַיִּצְ"מ, בְּחִינַת וְהָיָה כִּי יִבְיֵאֵךְ.

כּוֹס שְׁנִי הַיֵּאֲכֹל כְּנֶגֶד אֱלֹקִים דְּעֵשִׂיָה:

אֲבָא בְּגוֹרֹת ה' אֱלֹהִים אֲזַכִּיר צְדָקְתְךָ לְבִדְךָ. מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. גִּשְׁמֵי נְדָבוֹת תְּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלַתְךָ וְנִלְאָה אֶתָּה כּוֹנְנָתָה. לָךְ זְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תַעֲזוֹן יָדְךָ תְרוֹם יִמִּינְךָ. לְשִׁמִּיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ. פֶּדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו. לְהוֹדִיעַ לְבִנְיָ הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וְכְבוֹד הַדָּר מְלָכוּתוֹ. מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא קְדָשׁוֹ. דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ

וצאן מרעיתו. הדר כבוד הודך ודברי נפלאותך אשיחה. הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותך. הללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים. ואתה ה' אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה. דחה דחיתני לנפול וה' עזרני. מגיננו ראה אלהים והבט פני משיחך. מי יתן מציון ישועות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל. יהוה מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר. ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר. דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו. ירונו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו תמיד יגדל ה' החפץ שלום עבדו. וידעו כי אתה ה' שמך לבדך עליון על כל הארץ. אשתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך. וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך. הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים. שישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל ה' אוהבי תשועתך:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַיֵּם מִצְוֹת כּוֹס שְׁנֵי שָׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת. לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי נוֹעַם אֲדָנֵי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגָּפְןִּי:

וישיתן בהסתת שפאל:

רְחִימֵנוּ

ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה. ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה. דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו. יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם.

ואחר כך יטול ידיו בנטילה הגונה ביתר שאת משאר הימים, יען כי נטילה זו גדלה מעלתה, וראשה מגיעה הסמימה להמשיך אוריס גדולים מנהר היוצא מעדן להשקות את הגן. (חמדת ימים):

נוטל ידיו לסעודה ופטרך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ עַל נְטִילַת יְדָיִם:
ועתה יגדל כא כח ה'. בעטרה שעטרה לו אמו, אשר תעטרנו יה, ובו יורס ויטהר מגילולי מלכיס. ומעשה ידיו כוננה עלינו. כל הארות האלה שעלו מן הרחצה. ויש להגביה ידיו עד ראשו. (חמדת ימים):

מוציא = מצצה

יקח שלש הפצות בידו ויאפר:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת מִצָּה לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי נוֹעַם אֲדָנֵי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

ויבצע בזית פן הפצה העליונה לשם המוציא וכזית פהפרוסה לשם פצות פצה, ויאכלם פיד בלי הפסק בהסיבה. ויזהר שלא ישיה בין הברכה לאכילת הכריכה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:
[מיכלא דמהימנותא. מיכלא דאסוותא.]

ויש לכיין בצרכת אכילת מלה לפטור זה מלה הכריכה ואכילת אפיקומין. וראוי לכל איש הישראלי להיות פש ושמח באכילתה לקיים מצות קונו. (חמדת ימים):

התבטא האדמו"ר הזקן כי בחג המצות עסט מען אלוקות [הכוונה למצות שהם מיכלא דמהימנותא]:

לחכילת מנה שלנו נמשך זה ג"כ מצחינת ומדרגה המלה ב', שהיא צחינת הציטול ומורא גדול, עד שלא הספיק להחמיץ, והוא מצחינת הגילוי שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם, שהוא גילוי אור אין סוף ב"ה שלמעלה מעלה מהשתלשלות, שגילוי והמשכה זו נמשך לנו במנה זו ג"כ. (האלדמו"ר הזקן):

ומוסיף האדמו"ר הרש"ב, שאכן המצה הזאת שהיא בחינת מצה ב' שאנו אוכלים לפני חצות, היא הכנה להגילוי שאחר חצות שאז 'מאיר הגילוי דעצמות אור אין סוף ב"ה בלי שום לבוש':

המצה ממשיכה באדם אמונה והתקשרות בה' למעלה מהדעת, כמו תינוק שקורא אבא אבא ע"י שטועם טעם דגן, אפילו שאין לו את השכל להבין מה זה אבא, ולמה הוא אבא שלו, אכ"ו מתעורר בו הכרה למעלה מהדעת. כך גם אנחנו ע"י המצה מקבלים את הקשר לה' לקוראו אבא אבא, אפילו שהוא בהסתר.

בני ישראל מביאים תענוג לקב"ה באכלם את המצות. (מגן דוד)

כריך אדם להראות – שטועם מצוה של מנה אף שאין בו טעם. מתוק לו יותר ממטעמים. כי לעשות רצון השי"ת יס מזה יותר טעם ושמחה מהצנת טעם המצוה. (שפ"א)

מרור

ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך. ועתה ה' אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך. דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד. הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו. אלהים בקדש דרכך מי אל גדול כאלהים. וידעו כי אתה ה' שמך לבדך עליון על כל הארץ. א"ללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה. ועתה יגדל נא כה ה' כאשר דברת לאמר. הודו לאל השמים כי לעולם חסדו. אלהי חסדי יקדמני אלהים יראני בשוררי. יהוה מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר. ויראו גויים את שם ה' וכל מלכי הארץ את כבודך. דור לדור ישבח מעשיך וגבורתך יגידו. הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו. הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור. וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו. וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן. האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ. הודיע ה' ישועתו לעיני הגוים גילה צדקתו. יסור יסרני יה ולמות לא נתנני. אתהלך לפני ה' בארצות החיים. כי הצלת נפשי ממות הלוא רגלי מדחי להתהלך לפני אלהים באור החיים, זעקתי אליך ה' אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ החיים:

אומר השפ"א: הדגש בליל הסדר כשאנו עדין בגלות הוא על המרור, כי את זה אנו מרגישים! ואת הגילוי שכינה המרומז למצה – פחות מרגישים עתה בגלות.

ובפרי עץ חיים כתוב: סוד מרור גמט' מוות, שהם הדינים הקשים וצריך ללעסם ולמתקם ולטוחנם בשיניים למתק המרירות שבהם.

יקח כזית פרור ויטבול בהרוסת ויאכלנו בלא הסיבה:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות אכילת מרור לשם יחוד קודשא בריהו הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי שהוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל. ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ברוך אתה ידוד אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור.

פירוש

אשר ג' המה מנה ומרור וכורכ, אכילתם ראשם מגיע השמימה וחבל נמרץ להגדיל ולהעריך אורות עליונים למעלה, הגדולה והגבורה והתפארת והנלח, למ"ן גדול ועד קט"ן, ואין ראוי להסיח בנתיים ח"ו כי קרוב הוא לפגל בקדשי שמים. (חמדת ימים):

אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד. לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר. הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך. יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן. מציון מכלל יופי אלהים הופיע.

יקח כזית פֶּן הפצה השלישית וכזית חזרת עֲפֵה ויאכל שתייהן ביחד בהסירה וברא ברכה, ופקודם יאמר:

זָכֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. בֶּן עֲשָׂה הִלָּל. בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם הָיָה
כּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בֵּיחַד לְקַיָּם מָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל מִצּוֹת
וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ:

שִׁלְתָּ עוֹרֵךְ

יאָכֹכֵל וּשְׁזַחְתָּ כֹּל צִרְכּוֹ לְכַבֵּד יו"ט, וְנִוְהַגִּין לְאַכּוֹרֵל בְּרִצָּה:

יש להסב כל הסעודה בסמאל, מאכל בגמט' היחוד הו"ה אדנ"י, ובפסח היחוד הוא בשלימות גדול. ומנהג יראי ה' וחושבי שמו שלא לאכול בסעודה זו כל שובעס כדי שלא יהא עליהם אכילת אפיקומין לאכילה גסה, שעליה נאמר "ופושעים יכסלו בס". ונכון להיות כל איש שור"ר בביתו ושירות ותשכחות וחסדי המקום ז"ה על שלחנו, לעורר חזללת השרו"ן לשיר בקול נעים גילה ורנן כבוד הלצנון, ולעורר חשק ורהבה בין ישראל לאזניהם שבשמים. (חמדת ימים):

עֲפֵה

אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. לשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך. הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה. יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים. מה ידידות משכנותיך ה' צבאות.

יקח שני כזיתים מפצה ששפר לאפיקומין. זכר לפסח הנאכלת על השובע, ויאכלו בהסירה, ופקודם יאמר:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַיָּם מִצְוֹת אֲכִילַת אֶפִיקוֹמֵן לְשֵׁם יְחִוֵד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִיהָ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ
עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וְיֵהִי נוֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

ויאכל...

בְּרִיךְ

אני אל אלהים אקרא וה' יושיעני. למען אספרה כל תהלתך בשערי בת ציון אגילה בשועתך. פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר. מציון מכלל יופי אלהים הופיע. דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. הודו לאל השמים כי לעולם חסדו. אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי. ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם. ולציון יאמר איש איש יולד בה והוא יכוננה עליון. דעו כי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו. מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל. כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. כן אזמרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום. בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים. כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות לב נדכאים. רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה. כי ילד יולד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך. ועזו נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה. דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד. הוד והדר לפניו עוז ותפארת במקדשו. אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכין אמונתך בהם. וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך. אשתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך. ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכו'. העם ההולכים בחשך ראו אור גדול יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.

פּוֹזֵגֵן כּוֹס שְׁלִישִׁית וּפְּרָכִין עֲלֵיהּ בְּרַכְתָּ הַפִּזּוֹן כְּדִין וַיֹּאמֶר:

הִנְנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת יְדוֹד אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי נֹעֵם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוּב יְדוֹד אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחִלְמִים. אֲזִי יִפְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה, אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְדוֹד לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. הַגְּדִיל יְדוֹד לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים. שׁוּבָה יְדוֹד אֶת שְׂבִיתָנוּ כְּאֶפִיקִים בְּנֶגֶב. הַזְרָעִים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ. הַלֹּדֶף יִלֵּךְ וּבִכָּה נִשְׂא מְשֻׁךְ הַזְרַע, בֹּא יְבֵא בְרָנָה, נִשְׂא אֶלְמַתֵּינוּ:

רְבוּתִי מִיר וְעַלְךָ בְּעֵנֶטְשׁוֹן:

וְהַמְּסוּבִין עוֹנִין: יְהִי שֵׁם יְדוֹד מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בְּרִשׁוֹת מְרַנֵּן וְרְבוּתִי נְבִירָךְ שְׂאֶכְלָנוּ מִשְׁלֹ:

וְעוֹנִין הַמְּסוּבִין: בְּרוּךְ שְׂאֶכְלָנוּ מִשְׁלֹ וּבְטוֹבוֹ חֵיֵינוּ:

וְהַמְּזַמֵּן חוֹזֵר: בְּרוּךְ שְׂאֶכְלָנוּ מִשְׁלֹ וּבְטוֹבוֹ חֵיֵינוּ:

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם. הִזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכֹל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תְּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאֵל יִחְסַר לָנוּ מְזוּן לְעוֹלָם וָעֶד. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זָן וּמְפָרְנֵם לְכֹל וּמְטִיב לְכֹל וּמְכִין מְזוּן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. כְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת יְדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן. בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד הִזָּן אֶת הַכֹּל:

נִוְדָה לָךְ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ, אֶרֶץ חֻמְדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחַתַּמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנְנַתָּנוּ,

וְעַל אֲכִילַת מְזוּן שְׂאֵתָה זָן וּמְפָרְנֵם אוֹתָנוּ תְּמִיד, בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה:

וְעַל הַכֹּל יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ, וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ, יְתַבְרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָּל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כְּפִתּוּב, וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבַּעְתָּ, וּבְרַכְתָּ אֶת יְדוֹד אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

רחם נא יְדוּד אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֲךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ, אֲבִינוּ, רַעֲנוּ, זִוְגְנוּ, פָּרַנְסְנוּ, וּכְלַפְלַנּוּ, וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוַח לָנוּ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מִהַרְהָ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא, אֵל תַּצְרִיכֵנוּ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ לֹא לַיְדֵי מִתְנַת בָּשָׂר וָדָם, וְלֹא לַיְדֵי הַלְוָאָתָם, כִּי אִם לַיְדֵךְ הַמְּלֵאָה, הַפְּתוּחָה, הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחָבָה, שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֵא וַיַּגִּיעַ, וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע, וַיִּפְקֵד וַיִּזְכֹּר וַיִּזְכְּרֵנוּ וַיִּפְקְדֵנוּ, וַיִּזְכְּרוּן אֲבוֹתֵינוּ וַיִּזְכְּרוּן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וַיִּזְכְּרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדוֹשְׁךָ, וַיִּזְכְּרוּן כָּל עַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפַלְיָטָה, לְטוֹבָה, לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה:

זָכְרָנוּ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקָדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. וּבְדַבַּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל (מֶלֶךְ) חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּבְגַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם, אָמֵן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל, אֲבִינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, יוֹצְרָנוּ, קְדוֹשְׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמְּלֵךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. שֶׁבְכָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטִּיב הוּא מְטִיב הוּא יִיטִיב לָנוּ. הוּא גְמָלָנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ הוּא יִגְמָלָנוּ לְעַד, לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרוּחַ הַצֵּלָה וְהַצְּלָחָה, בְּרַכָּה וַיִּשׁוּעָה, נְחָמָה, פְּרִנְסָה וּכְלַפְלָה, וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב. וּמִכָּל טוֹב לְעוֹלָם אֵל יַחֲסֵרְנוּ:

הַרְחֵמֵן הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, הַרְחֵמֵן הוּא יַתְּבַרְךָ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דוֹרִים. וַיִּתְפָּאֵר בָּנוּ לְעַד וּלְנִצְחַת נְצַחִים. וַיִּתְהַדָּר בָּנוּ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרַנְסֵנוּ בְּכָבוֹד, הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבֵּר עָלֵנוּ מֵעַל צָוָאֲרָנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמָמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרַכָּה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן זֶה שֶׁאֲכַלְנוּ עָלָיו, הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב וַיִּבְשָׂר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת וְנְחָמוֹת:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבַרְךָ אֶת (אָבִי מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה, וְאֶת (אִמִּי מוֹרֵתִי) בְּעַלַת הַבַּיִת הַזֶּה, (אוֹתִי וְאֶת אִשְׁתִּי וְאֶת זְרַעִי) אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זְרַעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם. אוֹתָנוּ

וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מַכּוֹל כָּל כֶּן יִבְרָךְ
אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכַּה שְׁלֵמָה. וְנֹאמֵר אָמֵן:

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוּת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם. וְנִשְׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יְדוּד
וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא חֵן וְשֹׁכֵל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילָנוּ לְיוֹם שְׁפָלוּ טוֹב. לְיוֹם שְׁפָלוּ אָרוּךְ, יוֹם שְׁצִדִיקִים
יוֹשְׁבִים וְעֵטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִהְנִים מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה וַיְהִי חֶלְקָנוּ עִמָּהֶם:

הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכֵּנוּ לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, מְגִדוֹל יִשׁוּעוֹת מְלָכוֹ וְעֵשֶׂה חֶסֶד
לְמִשְׁיָחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד עוֹלָם, עֵשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

כּוֹס שְׁלִישִׁי

מבאר השפ"א: שכוס שלישי מרמז ע"פ דברי הזוהר לפרשת שמע, בחינת 'אילנא דחיי מזונא לכולי', נ"ל, שיש בו סוד יחוד 'שמע ישראל'
ה' אלוקינו ה' "אחד".

כּוֹס שְׁלִישִׁי הוּא כְּנֶגֶד אֲרִבְסֵי דְבְּרִיאָה:

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוֹת כּוֹס שְׁלִישִׁי מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת. לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל
יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי נוֹעַם אֲדָנֵי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן:

וּשְׁוֹתֵים בְּהַסִּיבָה וְאֵינוּ לְבָרֵךְ בְּרַכָּה אַהֲרוּנָה:

שְׂפוּךְ חַמְתָּךְ

אֶשֶׁר כּוֹס הַאֲחֵרוֹן נֶגֶד רַגַל רְבִיעִי שְׁצִמְרַכְבָּה (דוד) הוּא כּוֹס מְסַלְסָה כּוֹסוֹת הַקּוּדְמוֹן. עַל כֵּן מוֹזְגִין כּוֹס שֶׁל אֱלֹהֵי קוּדְמוֹן
כּוֹס רְבִיעִי, כִּי אֱלֹהֵי יִצְחָק קוּדְמוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שְׁהוּא רַגַל רְבִיעִי, וְאוֹמְרִין אִז "שְׂפוּךְ חַמְתָּךְ אֶל הַגּוֹיִם", כִּי אִז יִהְיֶה גִמְרָה מִפְּלַת
כָּל הָאוֹמוֹת הָעוֹלָם. (אִמְרֵי נוֹעַם):

לְכַאוּרָה מִזֶּה שֶׁנֹּאמַר בַּפְּסוּק 'וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בּוֹקֵר', כִּנְרָאָה הַמַּכַּת בְּכוֹרוֹת לֹא הִיא מֵאֵת ה' ח"ו אֵלָּא עִיפוּשׁ הָאוֹוִיר,
וְלִכֵּן בִּנְיָ צוּוּ לֹא לְצִאת מִהַבַּיִת.

אִךְ הָאֵמֶת שֶׁמַּכַּת בְּכוֹרוֹת הִיטָה מֵאִיתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ וְלֹא ע"י הַטְּבַע, וְמָה שְׁצוּוּנוּ לֹא לְצִאת מִהַבַּיִת הִיא כְּדִי לְסַמֵּן לְמִשְׁחִית הַיִּכָּן יִשְׁנֵם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִהְרָגוּ, שֶׁהַסִּימָן הִיא עַל הַמִּשְׁקוּף, הַיִּכָּן שֶׁהִיא דָם, אֲבָל בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם בְּעִיָּה לְפִתּוּחַ אֶת הַדֶּלֶת, וְלִכֵּן אֵנוּ פּוֹתְחִים אֶת הַדֶּלֶת,
לְהִרְאוֹת שְׂאִין בְּעִיָּה בְּעִיפוּשׁ הָאוֹוִיר, אֵלָּא מִהַקְּב"ה הַמַּכָּה. כִּךְ מְסַבֵּיר ה'אִמְרֵי נוֹעַם'.

פּוֹזְגִין כּוֹסוֹ שֶׁל אֱלֹהֵי וּפְתִיחַיִן הַדְּלֵת וּפְתִיחַיִל שְׁפוֹךְ חַמֶּתֶךָ:

שְׁפוֹךְ חַמֶּתֶךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ,
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נְוֵהוּ הַשָּׁמַיִם, שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיֶגֶם,
תִּרְדּוּף בְּאֵף וְתִשְׁמַדֵּם מִתַּחַת שָׁמַיִם יְדוּד:

הלל

השפ"א מבאר: דביציאת מצרים יצא הדיבור מן הגלות. וכל התכלית שיצא הדיבור מן הגלות הוא כדי להודות ולהלל לקב"ה, וזהו פסח – פה סח. "אנוכי ה' אלוקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך". ולכן אנו מרבים להודות ולהלל ולנגן לקב"ה, כי לכך יצא הדיבור מן הגלות.

פּוֹזְגִין כּוֹס רַבִּיעִי וְגוֹפְרִין עֲרִיב אֶת־הַלֵּל. [ויש נוהגין למזוג כוס רביעי לפני שפוך חמתך]:

וכשנגאלו ממנה קורין ההלל על ידי שמאיר אור חדש במקום שהי' חושך. כי הלל הוא מלשון צהלו נרו. (שפ"א):

לֹא לָנוּ יְדוּד לֹא לָנוּ. כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד. עַל חַסְדֶּךָ עַל אֲמֹתֶךָ. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם. אִי־הָיָה
נָא אֱלֹהֵיהֶם. וְאֵלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם. כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה. עֲצִבְיָהֶם כָּסֶף וְזָהָב. מַעֲשֵׂה יְדֵי
אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ. עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנַּיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ. אֵף לָהֶם וְלֹא
יִרְיֹחוּ. יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשִׁיחוּ. רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ. לֹא יִהְיוּ בְּגֵרוֹנָם. כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם.
כֹּל אֲשֶׁר בִּטַּח בָּהֶם. יִשְׂרָאֵל בִּטַּח בִּידוּד. עֲזָרָם וּמִגְנָתָם הוּא. בֵּית אֱהֲרֹן בִּטְחוּ בִּידוּד.
עֲזָרָם וּמִגְנָתָם הוּא. יִרְאֵי יְדוּד בִּטְחוּ בִּידוּד. עֲזָרָם וּמִגְנָתָם הוּא:

יְדוּד זְכַרְנוּ יְבָרֶךְ. יְבָרֶךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְבָרֶךְ אֶת בֵּית אֱהֲרֹן. יְבָרֶךְ יִרְאֵי יְדוּד. הַקְטַנִּים
עִם הַגְּדֹלִים. יִסַּף יְדוּד עֲלֵיכֶם. עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לִידוּד. עֲשֵׂה שָׁמַיִם
וְאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִידוּד. וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם. לֹא הַפְתִּים יִהְלְלוּ יָהּ. וְלֹא כָּל
יִזְרִי דוֹמָה. וְאֵנְחָנוּ נְבָרֶךְ יָהּ. מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבֶּתִי כִּי יִשְׁמַע יְדוּד אֶת קוֹלֵי תַחֲנוּנָיִי. כִּי הִטָּה אֲזָנוֹ לִי. וּבִיָּמֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנֵי חֲבִלֵי
מָוֶת. וּמִצָּרֵי שְׂאוּל מִצָּאוּנֵי. צָרָה וַיִּגְוֹן אֶמְצָא. וּבִשְׁם יְדוּד אֶקְרָא. אָנָּה יְדוּד מְלֻטָּה
נִפְשֵׁי. חֲנוּן יְדוּד וְצַדִּיק. וְאֵלֵהֵינוּ מְרַחֵם. שִׁמְרֵ פִתְאִים יְדוּד. דְּלוּתֵי וְלֵי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוּבֵי
נִפְשֵׁי לְמִנוּחֵיכִי. כִּי יְדוּד גָּמַל עָלַיְכִי. כִּי חָלַצְתָּ נִפְשֵׁי מִמָּוֶת. אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה. אֶת
רַגְלֵי מִדָּחִי. אֶת־הַלֶּךְ לִפְנֵי יְדוּד. בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר. אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד.
אֲנִי אֶמְרֵתִי בְּחַפְזִי. כָּל הָאָדָם כַּזֹּב:

מָה אָשִׁיב לִידוּד. כָּל תַּגְּמוּלוֹתַי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבִשְׁם יְדוּד אֶקְרָא. נְדָרֵי לִידוּד
אֲשַׁלֵּם. נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יָקָר בְּעֵינֵי יְדוּד. הַמָּוֶתָה לְחַסִּידָיו. אָנָּה יְדוּד כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ.

אָנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמִתְךָ פְּתַחַת לְמוֹסְרֵי. לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה. וּבִשְׁם יְדוֹד אֶקְרָא. נְדָרֵי לִידוֹד אֲשַׁלֵּם. נְגִדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בְּחֲצֵרוֹת בַּיִת יְדוֹד. בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם. הִלְלוּיָהּ: הִלְלוּ אֶת יְדוֹד כָּל גּוֹיִם. שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים. כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ. וְאֲמַת יְדוֹד לְעוֹלָם. הִלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לִידוֹד כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בַּיִת אֶהְרֹן. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְדוֹד. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה. עָנְנִי בַמְּרֹחַב יְהוָה. יְדוֹד לִי לֹא אִירָא. מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. יְדוֹד לִי בְּעוֹזְרֵי. וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי. טוֹב לְחַסוֹת בַּיְדוֹד. מִבְּטַח בְּנְדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְדוֹד כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יְדוֹד כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי כַדְבוּרִים. דַּעְכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים. בְּשֵׁם יְדוֹד כִּי אֲמִילֵם. דַּחַח דְּחִיתַנִּי לְנִפְלֹ. וַיְדוֹד עֲזָרְנִי. עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה. וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רְנָה וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶהְלֵי צְדִיקִים. יָמִין יְדוֹד עֲשֶׂה חֵיל. יָמִין יְדוֹד רוֹמְמָה. יָמִין יְדוֹד עֲשֶׂה חֵיל. לֹא אָמוֹת כִּי אֶחְיֶה. וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסּוֹר יִסְרְנֵי יְהוָה. וְלִמְנוֹת לֹא נִתְנַנְנִי. פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה. אָבֵא בָם אוֹדָה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לִידוֹד. צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ. אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתַנִּי. וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתַנִּי. וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אָבֵן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים. הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. אָבֵן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים. הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. מֵאֵת יְדוֹד הִיְתָה זֹאת. הִיא נִפְלְאָה בְּעֵינֵינוּ. מֵאֵת יְדוֹד הִיְתָה זֹאת. הִיא נִפְלְאָה בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה יְדוֹד. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בוֹ. זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה יְדוֹד. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בוֹ:

אָנָּה יְדוֹד הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּה יְדוֹד הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּה יְדוֹד הַצְּלִיחָה נָּא:
אָנָּה יְדוֹד הַצְּלִיחָה נָּא:

בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יְדוֹד. בְּרַכְנוּכֶם מִבַּיִת יְדוֹד בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יְדוֹד. בְּרַכְנוּכֶם מִבַּיִת יְדוֹד. אֵל יְדוֹד וַיָּאֵר לָנוּ. אֵסְרוּ חַג בְּעִבּוֹתַיִם. עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵל יְדוֹד וַיָּאֵר לָנוּ. אֵסְרוּ חַג

בְּעִבּוּתֵימָם. עַד קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵלֵי אֶתָּה וְאוֹדֶךָ. אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ. אֵלֵי אֶתָּה וְאוֹדֶךָ. אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ. הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ. הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:

הכלל הנגדול

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
הוֹדוּ לַאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָדוֹ. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכְבֵימַיִם לְמַמְשַׁלוֹת בַּלַּיְלָה. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְמַכֶּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְטוּיָה. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְגַזֵּר יַם סוּף לְגִזְרִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וְנָעַר פְּרָעָה וַחִילוּ בָיִם סוּף. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְמַכֶּה מְלָכִים גְּדֹלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
שִׁבְשַׁפְּלֵנוּ זָכַר לָנוּ. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
וַיַּפְרֵקֵנוּ מִצָּרֵינוּ. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
נֹתַן לָחֶם לְכֹל בֶּשֶׂר. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם. כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:

נִשְׁמַת כָּל חַי תִּבְרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר תִּפָּאֵר וּתְרוֹמֵם זְכָרְךָ מִלִּפְנֵי תַמִּיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֶתָּה אֵל. וּמִבְּלַעְדֶּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרֵגֵם וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אֶתָּה. אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלוֹהֵי כָל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּכָל (בְּרוּב) הַתְּשֻׁבָחוֹת. הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בַּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְדוּד עַר. הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים. וְהַמְקִיץ גְּרָדָמִים. וְהַמְשִׁיחַ אֲלֻמִּים. וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים. וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. וְהַמְפַּעֵנֵחַ גַּעְלָמִים. וְלֶךְ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים. וְאֵלֵינוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה כִּיִּם. וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה בְּהַמּוֹן גְּלִיו. וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח בְּמִרְחַבֵי רִקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת בְּשִׁמְשׁ וּכְיָרַח. וַיְדִינֵנוּ פְּרוֹשׁוֹת בְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כְּאֵילוֹת.

אין אֲנַחְנוּ מִסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לָךְ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וְלִבְרַךְ אֶת שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ.
עַל אַחַת מֵאַלְפֵי אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים. הַטּוֹבוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעֵשִׂית
עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ:

מִלְּפָנִים מִמְצָרִים גְּאֻלְתָּנוּ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ. וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרַעַב זִנְתָּנוּ. וּבְשִׁבְעַ
כִּלְכֵּלְתָנוּ. מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדְּבַר מִלְּטָתָנוּ. וּמִחֻלָּים רָעִים וְרַבִּים וְנֶאֱמָנִים דְּלִיתָנוּ. עַד
הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֲסְדֶיךָ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ. וְאֵל תִּטְשֵׁנוּ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ לְנִצָּח.
עַל כֵּן אֲבָרִים שֶׁפִּלְגֶת בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאִפֵּינוּ. וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמְתָּ בְּפִינוּ. הֵן
הֵם. יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאָרוּ וַיִּשְׁוֹרְרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ
מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד. כִּי כָל פֶּה לָךְ יוֹדֶה. וְכָל לִשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּע. וְכָל עֵין לָךְ תִּצְפֶּה. וְכָל בֶּרֶךְ
לָךְ תִּכְרַע. וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל הַלְּבָבוֹת יִירְאוּךָ. וְכָל קָרֵב וְכָלִיזֹת יִזְמְרוּ
לְשִׁמְךָ. כַּדְּבַר שְׁכֵתוֹב. כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה יְדוֹד מִי כָמוֹךָ. מִצִּיל עָנִי מִחֲזֶק מִמָּנוּ.
וְעָנִי וְאֲבִיוֹן מִגּוֹזְלוֹ. שׁוֹעֵת עֲנִיִּים אַתָּה תִּשְׁמַע. צַעֲקַת הַדָּל תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ. מִי יִדְמָה
לָךְ. וּמִי יִשׁוּהַ לָךְ. וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיזוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם
וְאָרֶץ. נִהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאָרְךָ וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם קֹדְשֶׁךָ. כָּמוֹר. לְדוֹד. בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת
יְדוֹד. וְכָל קָרְבֵי אֶת שֵׁם קֹדְשׁוֹ. הָאֵל בְּתַעֲצָמוֹת עֲזָךְ. הַגָּדוֹל בְּכַבוֹד שְׁמֶךָ. הַגְּבוּר לְנִצָּח
וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ.

הַמְּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא:

שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקְדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכַתּוּב רַנְּנוּ צְדִיקִים בַּיְדוֹד. לַיְשָׁרִים נְאוּהַ תְּהִלָּה. בְּפִי
יְשָׁרִים תִּתְרוֹמֵם. וּבִשְׁפָתַי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ. וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדֵּשׁ. וּבִקְרֵב קְדוֹשִׁים
תִּתְהַלֵּל:

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ בְּכָל דוֹר וְדוֹר. שְׂכָן
חֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר
לְרוֹמֵם לְהַדָּר וּלְנִצָּח לְבָרַךְ לְעִלָּה וּלְקַלֵּם. עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי
עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ:

וּבִכְוֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלְּפָנֵינוּ הָאֵל הַמְּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ. כִּי לָךְ נְאֻהַ
יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שִׁיר וְשִׁבְחָה הֵלֵל וְזִמְרָה עוֹז וּמְשִׁלָּה נִצָּח גְּדֻלָּה וְגִבּוּרָה
תְּהִלָּה וְתִפְאָרֶת קֹדְשָׁה וּמְלֻכוֹת. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, וּמַעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם אַתָּה אֵל:

יְהַלְלוּךָ יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וְחַסִּדֵיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ, וְכָל עַמֶּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל, בְּרַנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׂבְּחוּ וַיִּפְאָרוּ וַיִּשְׁוֹרְרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיִּמְלִיכוּ
 אֶת שִׁמְךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד. כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמֵּךְ נָאֵה לְזַמֵּר, כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם
 אַתָּה אֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתְּשׁוּבָה:

כּוּס רְבִיעִי

מבאר השפ"א, כוס רביעי הוא כנגד פרשת והיה אם שמוע שבתפילין, בחינת ארץ ישראל ממש.

כוס רביעי כנגד אֲלוֹקִים דִּיצִירָה:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְמַיִם מְצוּת כּוּס רְבִיעִי שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת. לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא וְשְׂכִינְתָּיָה בְּדַחֲלֵינוּ וּרְחִימוּ עַל
 יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי גוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

וְשׁוֹתָהּ בְּהַסִּיבָה וְאֵחָ"כ פֶּרֶךְ בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל
 אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית וְהִנְחָלָת לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֵכוֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבּוֹעַ מִטוֹבָה.
 רַחֵם נָא יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ וְעַל
 מִזְבִּיחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ
 בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפְּרִיָּהּ וְנִשְׂבַּע מִטוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיךָ בְּקֹדֶשׁהּ וּבְטָהֳרָה.
 (בשבת: וּרְצָה וְהִחְלִיצָנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וְשִׁמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה יְדוֹד
 טוֹב וַיִּמְטִיב לְכָל וְנֹדֶה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן: בְּרוּךְ אַתָּה יְדוֹד עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי
 הַגֶּפֶן: (בא"י גִּפְנָה):

גְּפִינָה

אִם עָשִׂה הַכֹּל כַּהַסְדֵּר הַיֵּאֱרָצָה לָהּ:

חֲסַל סְדוּר פֶּסַח כְּהַלְכָתוֹ. כָּכֵל מְשַׁפְּטוֹ וְחַקְתּוֹ. כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכָּה
 לַעֲשׂוֹתוֹ. זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹיָם קָהַל עֲדַת מִי מָנָה. בְּקָרוֹב נִהַל נְטֵעֵי כְּנָה. פְּדוּיָם
 לְצִיּוֹן בְּרַנָּה:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם ג"פ:

וּבְכֵן וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:

אז רוב נסים הפלאות בלילה. בראש אשמורת זה הלילה. גר צדק נצחתו פנחלק לו לילה. ויהי בחצי הלילה:

ונת מלך גרר בחלום הלילה. הפחדת ארמי באמש לילה. וישר ישראל לאל ויובל לו לילה. ויהי בחצי הלילה:

זרע בכורי פתרום מחצת בחצי הלילה. חילם לא מצאו בקומם בלילה. טיסת נגיד חרושת סלית בכוכבי לילה. ויהי בחצי הלילה:

יעץ מחרף לנופף אווי הובשת פגריו בלילה. פרע כל ומצבו באישון לילה. לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה. ויהי בחצי הלילה:

משפתר בכלי קדש נהרג בו בלילה. נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה. שנאה נטר אנגי וכתב ספרים בלילה. ויהי בחצי הלילה:

עוררת נצחה עליו בנדד שנת לילה. פורה תדרוד לשומר מה מלילה. צרח פשומר ושח אתא בקר וגם לילה. ויהי בחצי הלילה:

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה. רם הודע פי לך היום אף לך הלילה. שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה. תאיר פאור יום חשכת לילה. ויהי בחצי הלילה:

לך אף לך. מבאר השפ"א, גם מה שאנו מכירים שהכל "לך", זה גם "לך" ומשלך.

פי לו נאה. פי לו יאה:

אדיר במלוכה. בחור בהלכה. גודדיו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

דגול במלוכה. הדור בהלכה. ותיקיו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

זבאי במלוכה. חסין בהלכה. טפסריו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

יחיד במלוכה. פביר בהלכה. למודיו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

מלך במלוכה. נורא בהלכה. סביביו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

עניו במלוכה. פודיה בהלכה. צדיקיו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

קדוש במלוכה. רחום בהלכה. שנאניו יאמרו לו:

לך ולך. לך פי לך. לך אף לך. לך ידוד המלכה. פי לו נאה. פי לו יאה:

תקיף במלוכה. תומך בהלכה. תמימיו יאמרו לו:

לֶךָ וּלְךָ. לֶךָ כִּי לֶךָ. לֶךָ אַף לֶךָ. לֶךָ יְדוּד הַמְמַלְכָה. כִּי לֹא נָאָה. כִּי לֹא יָאָה:

אֲדִיר הוּא יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהְרָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

בַּחֹר הוּא. גָּדוֹל הוּא. דָּגוּל הוּא. יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהְרָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

הַדּוֹר הוּא. וְתִיק הוּא. זָכָאֵי הוּא. חָסִיד הוּא. יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהְרָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

טְהוֹר הוּא. יְחִיד הוּא. כְּפִיר הוּא. לָמוּד הוּא. מְלֶכֶךְ הוּא. נוֹרָא הוּא. סְגִיב הוּא. עֲזוּז הוּא. פּוֹדֵה הוּא. צַדִּיק הוּא. יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהְרָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

קְדוֹשׁ הוּא. רַחוּם הוּא. שְׂדֵי הוּא. תַּקִּיף הוּא. יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב. בְּמַהְרָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּקִרְוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקִרְוֹב:

השפ"א מבאר שזה הזמר "מי יודע". כי הידיעה יכול להביא את האדם לידי גבהות. לכן אנו אומרים 'אני יודע' יחד עם סיפור יציאת מצרים, להורות שמי שהוציאנו הוא גם הביא לנו הידיעות.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:
שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלְחָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשְּׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׂמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דְּבָרָיָא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׂמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אֶחָד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא. עֲשָׂרָה דְּבָרָיָא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׂמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵיָא. אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא. עֲשָׂרָה דְּבָרָיָא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׂמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מַדְיָא. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵיָא. אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא. עֲשָׂרָה דְּבָרָיָא. תִּשְׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה. שְׂמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שִׁשָּׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לוֹחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

לוחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

חד גדיא, חד גדיא:

דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא שונרא, ואכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא כלבא, ונשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא חוטררא, והפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

גדיא, חד גדיא:

ואתא נורא, ושרף לחוטררא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא מיא, וכבה לנורא, דשרף לחוטררא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

גדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא תורא, ושתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטררא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

גדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

ואתא השוחט, ושתה לתורא, דשתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטררא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא, חד גדיא:

וְאַתָּא מְלֵאךְ הַמָּוֹת, וְשַׁחַט לְשׁוֹחֵט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁחַת לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגִדְיָא, דְּזָבִין אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאַתָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמְלֵאךְ הַמָּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוֹחֵט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁחַת לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגִדְיָא, דְּזָבִין אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָי חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

חייב לעסוק בהלכות פסח ובריאת מצרים כל הלילה עד שיחטפנו שינה, ורגים נוהגים לומר שיר השירים אחר הסדר. ולא יקרא קריאת שמע על פלתו אלא פרשה ראשונה של שמע, ולא שאר המזמורים שאחרים, כי ליל שפורים הוא לה'!

השפ"א מבאר ענין אמירת שיר השירים אחר ליל הסדר, כי שיר השירים הוא להשתמש מכל השירים ואהבות העוה"ז בכדי להבין שירת ה' ואהבת ה', אך היות שהאדם נדבק בטבע אין יכול להשיג הנמשל. אבל בפסח זמן חירותינו יכול האדם להשיג הנמשל של אהבות ושירות העוה"ז ויוכל להתדבק באור הצח של ה"שיר השירים".